

ARCA MENESTR.

Pe an an . 28 Cor
Pe no jura . 14
Pe o lună . 2-40Nrul de Duminecă
pe an an . 5 Cor.
Pentru România și
America . 10 Cor.Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA
Dez. Perenc-ataca 28.
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Mănușile publice și Los
scribis costă fiecare și 20 fl.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Ce este cu alianța naționalităților?

Articolul recent al unui ziar slovac, inspirat de simpaticul deputat al legislației trecute, Milan Hodja, ne impune și nouă să reluăm în discuție chestiunea vechei noastre alianțe cu celelalte naționalități din Ungaria.

Peste acest subiect s'a așezat în timpul din urmă tăcerea. Neizbânda inimoșilor Slovaci în alegerile dietale, apoi sciziunea atât de dureroasă între cele două partide sârbești, au adus cu sine oarecare depresiune în relațiunile reciproce dintre naționalități. Mișcoratul club parlamentar naționalist nu mai este nici el locul propice pentru cimentarea acestor legături și pentru constătuiri asupra tradiționalei lupte comune. Însăș presa naționalităților, văzându-și fiecare de ale sale, a întârziat să cultive bunle și prieteneștile dispoziții cu fruntașii din toate taberele nemăghiare. Doar noi, dela »Tribuna«, de ne-am mai adus aminte astă vară, că nu se procedează corect, când chestiunea românească se izolează de aceea a Sârbilor și Slovacilor și când guvernul voiește să ne împace numai pe noi, uitând că amicii noștri de suferință așteaptă aceeaș dreptate.

Acum, când ziarul dlui Hodja revine asupra aceoraș lucrui și când solicită cu atâta stăruință necesitatea reorganizării partidului naționalităților, cu o conducere centrală și cu o acțiune unitară împotriva

vrășmașului, este o datorie a noastră să îmbrățișăm această idee și să răspundem cu sinceră colegialitate la chemarea confratelui nostru.

Credem, că nu se va aduce nici un prejudiciu tratativelor în mers, necum vre-o stânjenire bunelor intenții, dacă, independent de orice acțiune individuală, naționalitățile din patrie se vor apropia din nou, fie pentru a se sfătui în mod pașnic asupra gospodăriei și nevoilor comune, fie pentru a porni o mișcare comună, dacă situația o va pretinde. Noi toți avem aceeaș soartă și ar fi o amăgire neîngăduită să credem, că Românii, sau alții din șirul celor apăsați, ar avea dreptul la privilegii în detrimentul celorlalți. Chestiunea de naționalități în Ungaria nu poate avea mai multe soluțiuni, nici fiecare deosebită, după firea, caracterul și cultura fiecărei naționalități. O pace care se crează cu unii, rămâne creiată pentru toți și un război, care se declară unora se îndreptează împotriva tuturor.

Ba căntem de credința, că mai cu seamă acum, când mâna pacificatoare a guvernului e silită să se întindă, atât de timidă, spre noi, datoria noastră este să stăm umăr la umăr cu frații de alte neamuri din țara noastră, și aici aceasta este țaria noastră cea mai mare. Interesul nostru natural este, ca în viitoarea viață politică, fie în parlament, fie în afară de parlament, acțiunile noastre să fie paralele cu ale Sârbilor și Slovacilor, eventual ca ele să se poată sprijini și pe puternicul partid al Croaților, căci numai astfel colortul poliglot al acestei țări, pe cum și vo-

ința oricărei naționalități, se pot manifesta în sânul parlamentului.

Împăcările cu guvernul se pot ele face și desface, pecând popoarele între dânsle se împacă numai în curs de veacuri, încât o prevedere a viitorului nu poate să existe. *In schimb, pentru orice eventualitate, alianța cu naționalitățile rămâne o supapă de siguranță*, căci o dușmănie firească, o ciocnire de interese între noi este mai anevoioasă decât cu Maghiarii. Să lăsăm la o parte himera cu panslavismul, câtă vreme sârmanele fracțiuni slave din țara noastră vegetează în rind cu noi, fără rivne exterioare și fără gânduri la măriri deșarte, decât la întărirea și existența lor onestă pe acest pământ.

Dar mai este ceva. Nu numai avantajile cele multe, ce pot să rezulte din o politică unită cu celelalte elemente naționaliste, ne face să redeschidem chestiunea alianței. Noi avem în acest scop îndatoriri istorice. Noi am fost aceia cari dela 1848 încoace am căutat apropierea de Croați. Noi am solicitat și dus la îndeplinire încheierea oficială a legăturii dela Congresul din 1895. Este, prin urmare, tot datoria noastră a veghea, ca firul acesta politic să se continue, mai ales acum, când blestemul lui *divide et impera* îl simțim de-abia deasupra noastră.

Ne pare bine deci, că în tabăra slovacă este o mișcare în această direcție și nu ne îndoim că ea va avea cuvenitul

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Cronica dramatică.

Deschiderea stagiunii dela Teatrul Național.

București, Octombrie.

Urmând tradiția, se deschide și anul acesta stagiunea teatrală cu o piesă originală românească, cu »Apus de soare«, admirabilul poem dramatic al lui Delavrancea. Nici nu se putea o mai potrivită alegere. Păcat numai, că piesa fiind prea cunoscută, sala teatrului n'a fost tocmai plină, cum s'ar fi cuvenit la o deschidere de stagiune. Mi-ar fi plăcut o mai mare solemnitate la această sărbătoare a celei dintâi instituții de artă dramatică românească.

»Apusul de soare«, în care ni-se înfățișează sfârșitul măreț al celui mai mare Voevod al neamului, a impresionat și de data asta adânc pe spectatori și probabil că din trilogia moldovenească, »Apusul de soare« va rămânea piesa cea mai gustată de public. E multă poezie românească în desfășurarea acțiunii din cele patru acte și apoi figura lui Ștefan cel Mare și Sfânt se ridică în fața sufletelor noastre cu mai multă strălucire și îndemn de venerație, decât figurile oamenilor din cele două piese, a lui Ștefan I și a lui Petru Rareș.

Artistul Nottara a ținut și de data asta la înălțimea cuvenită intruparea marelui Domn și Oana cea balană a strălucit și acum, ca o rază

de primăvară, în atmosfera de bătrânețe din jurul castelului din Suceava.

A doua piesă a fost »Revizorul« lui Gogol. Dacă pe noi cei de acum ne jignește uneori structura veche a acestei piese vechi, rămânem însă uimiți de fondul adevărat pe care e zidită această lucră. Artă cu care Gogol a știut să prindă atmosfera de naivitate, de neorientare, de bună credință și de slugărnice a așa zisei »inteligențe« dintr'un oraș de provincie, va rămânea întotdeauna vie și adevărată. În o satiră crudă a stărilor înapoiate din Rusia, care dacă te face să rizi, te face să și-se strângă și inima de durere în fața acestor bieți oameni, cari trăiesc în întunec, osândiți să fie trași pe sfoară și jefuiți de cel dintâi șarlatan, care vine în orașul lor și pe care îl iau drept revizor.

Piesa aceasta cu siguranță va trebui să facă parte din repertoriul viitorului teatru ardelean. Ar învăța lumea să fie mai precaută la primirea diferiților oaspeți ce vin prin Ardeal și n'ar ajunge în împrejurarea ridicolă de-a primi cu onoruri pe primul venit care s'ar da de pildă, de cel mai mare poet din Țara românească.

S'a jucat apoi »Viforul«, a doua piesă din trilogia lui Delavrancea. N'are poezia celei dintâi, în schimb însă e mult mai teatrală, acțiunea mai încordată și efectele de scenă mult mai mari. Din această cauză seria »Viforului« a fost mai mare la început decât a »Apusului de soare«. Zic la început. Din cele două reprezentații din anul acesta am putut însă observa că »Apusul de soare« a fost mult mai gustat și mult mai aplaudat de public. Dovadă că începe să se desvâ-

lească tot mai mult pentru marea masă poezia acestei piese.

S'a jucat apoi »La femme nue« piesă în patru acte, de cel mai trimbițat dramaturg de astăzi al Franței, de Henry Bataille. S'a jucat sub titlul »Modelul«, deși corect tradus ar fi trebuit să se zică »Femea goală«. O piesă lungă și destinată din viața pictorilor francezi! Teatrul nostru a făcut cheltueli mari pentru montarea acestei piese, pe care presa de reclamă franțuzăscă ne-a trimiso, nici mai mult nici mai puțin, decât ca pe un *cas-de-opară*. Și bieții de noi, cari n'am ajuns încă să ne putem da părerea noastră în asemenea chestiuni, ne am prosternut în fața acestei opere gigantice, i-am făcut decoruri nouă cari au costat mii de franci, artiștele noastre s'au îmbrăcat în foalete scumpe și s'a depus o muncă enormă pentru acest oaspe »de toate zilele«, căreia noi, naivii, înșelați de reclamă i-am făcut o primire regească.

Așa stau la noi încă, din nenorocire, lucrurile. E deat că un Bisson, sau alt critic din Paris să ne spuie că-i cerul senin și noi, cari n'am ajuns încă să ne ridicăm singurii ochii și să vedem, stăm cu capul în jos și primim vorbele umflute drept adevăr. Minclunei venite de aiurea îi așternem drum de floi și disprețuim cu aere de grozavi și ucidem adevărul nostru de-acasă. E o stare tristă de lucruri aceasta, și cred că ar fi timpul să leșim odată din ea.

Piesa dlui Bataille îmi face impresia unui arbore, care are și câte-va crengi verzi, îndieptăte de viață, dar are multe, foarte multe uscături, cari ar fi trebuit tăiate ca să nu mai ocupe locul de geaba. Aproape toate scenele sânt așa

răsunet și în opinia noastră publică. În orice caz e bine să se știe că noi Românii nu trebuie nici un moment să neglijăm alianța cu naționalitățile.

Politica arhiducelui Francisc Ferdinand. Ziarul »Daily Chronicle« din Londra publică un interview pe care un redactor al său l-a avut cu un diplomat englez. Acest diplomat a petrecut mai multă vreme în Austria și a avut prilej să vorbească cu un distins politician din anturajul moștenitorului de tron despre politica și planurile viitorului monarh.

Sânt foarte interesante aceste păreri și planuri, pe cari le-a comunicat politicianul austriac diplomatului englez, mai ales în ce privește Ungaria și chestiunile la ordinea zilei.

»Moștenitorul tronului monarhiei austro-ungare a zis politicianul din anturajul arhiducelui — e bărbat în toată puterea cuvântului, care plănuiește să alcătuiască din osebitele națiuni o monarhie puternică de-alungul Dunării — sub sceptrul său. El a introdus în Austria votul universal și va introduce reforma aceasta și în Ungaria, convins că progres cultural și economic nu se poate realiza numai pe lângă conlucrarea pașnică a tuturor naționalităților.

A fost împotriva coaliției și a alianței Kossuth-Apponyi-Wekerle, pentru că această coaliție s'a clădit pe lozinci naționale și a opus politica oligarhică politicii democratice care singură poate duce la scop. Moștenitorul de tron nu simpatizează nici cu guvernul contelui Héderváry, fiindcă nici dela el nu poate spera întruparea ideilor democratice, pentru că și guvernul actual a opucat pe panta politicii oligarhice a fostului guvern...

În celelalte se spune că moștenitorul de tron e aderent al politicii imperialiste și dorește înfăptuirea monarhiei. Iar convingerea lui e că ținta aceasta se va putea ajunge numai prin scăparea popoarelor din Ungaria de sub jugul oligarhiei.

»Numai democrația poate să întărească statele!« aceasta e politica moștenitorului de tron.

Tisza — ministru de interne? »Die Zeit« din Viena primește din cercurile delegațiilor informația că în cel mai scurt timp contele Tisza va fi numit ministru de interne. Contele Khuen, suferind de boală de ochi, trebuie să se supună unei operații și are nevoie de liniște. La început a fost vorba să fie numit ministru de interne Hieronymi, actual ministru de comerț, dar acesta ar fi declinat neputând să conducă în același timp două ministere.

Cercurile oficiale din Budapesta declară știrea ziarului vienez lipsită de orice temelie.

Tipul Burdia

zogrăvit de un sociolog ungar.

Drept răspuns la articolul saturat de cea mai perversă moralitate șovină, articol care deși apărut în »Budapesti Hirlap« a trezit un legitim resentiment în multe cercuri ungurești, cunoscutul sociolog Jászi, face în »Világ« în mod fidel, așa după cum a fost zogrăvit de presa românească de atâtea ori, tabloul trist al stărilor din Caraș-Severin și prinde în miezul acestui tablou dureros cu mult succes personalitatea lui Burdia, care a ajuns un simbol urit, nu al prieteniei româno-maghiare, cum pretinde »B. H.«, ci al năroadei și atât de dezastruoasei politici imperialiste ungurești. Deși amicul nostru Jászi întretese, după cum se vede la vale, în reflexiile sale tendința specifică a democratizmului unguresc, el reușește totuși în mare parte să se apropie de adevăr și să-l redea în colorile lui convingătoare.

Sperăm că articolul dlui Jászi va putea să contracareze măcar în parte efectul desvinovățirilor insinuate ale lui Burdia, în lumea ungurească și că nu va rămâne fără răsunet nici la forul competent, care ar da o dovadă de lașitate, favorizând perfidia și imoralitatea presei imperialiste și abătând

mânia dreptății dela aceasta creatură urgentă a regimului coalșionist.

Iată în partea lor mai interesantă reflexiile dlui Jászi:

Burdia nu e o personalitate izolată ci simbolul situației de azi a politicii noastre de naționalitate. E cu adevărat o personalitate de ale lui Zola: întocmai ca popularele personalități ale marelui scriitor, și proporțiile sale se caricaturizează, că i n'avem aici de-a face cu fapte și motive individualiste, ci cu toate acele forțe sociale cari agită periferiile naționaliste. Iată un om, care cu câteva decenii înainte își târnea viața în cea mai deplină mizerie, ca diurnist al orașului Caransebeș, lupând necunoscut pentru existență și cu tainele ortografiei.

Azle consilier de curte, deputat, director de bancă președinte al Comunității de avere, pe vremea coaliției protector atotputernic și mijlocitor, proprietarul unei averi de multe sute de mii, prieten intim cu multe fețe ilustre, furnizor de onoruri comitatense și mandate de deputat probat, cărula îi datorează existență sute și mii de inși, mari și mici și tot dela ei își speră înaintarea. Am călătorit de mai multe ori ținutul acesta și ne-am convins că aici oamenii nu sânt divizați de divergențe politice ori naționaliste, ci deosebirea de frunte, deosebirea funla natală între ei, că aparțin ori nu partidului burdist? Incepând dela colibecele celui din urmă câtuș de munte și în sus până la clădirea comitatensă din Lugoj, situație, fericirea, influența și înainte de toate șansele fiecărui atârnă dela feul relațiilor ce are cu regele neacoronat al comitatului Caraș-Severin.

O asemenea carieră și o asemenea putere, în statele democratice din Apus poate să și-le câștige numai un individ înzestrat cu calități spirituale și morale extraordinare, dar la averi mari nu va putea să ajungă nici în cazul acesta. Dimpotrivă, în Ungaria, o asemenea situație și o asemenea putere se întemeiază pe stări patologice ale societății. Și într'adevăr, cei mai buni și cei mai culti bărbați pe cari îi au atât Românii cât și Ungurii, au dat, în cursul unui schimb de păreri, unanim, următoarea soluție acestei probleme sociologice: Mărirea lui Burdia rezultă din trista stare a politicii de naționalitate ungurești. Esența acestei politici e neglijarea desăvârșită a poporului și administrației, lăfăria neturburată a mandatelor guvernamentale, menținerea neschimbată a dominației »gentry«-lor, descurcarea în mod discret a panamalelor locale, reprimarea nemulțumirilor sociale ale poporului și nișcai succese false în cântarea și perorația din ungurește cu

de lung, așa de încărcate și atât de pline de răpețiri și banalități încât o mare parte din public nici n'a putut s'asculte piesa până la sfârșit. Ce vrei, s'a început la 8 și jumătate și s'a terminat la 2 fără ceva după miezul nopții. Ca să ne arate că un pictor, care, câștigând medalia, în ziua decernerii premiilor, își părăsește amanta cu care a îndurat sărăcia începutului carierei și dorește o iubire mai superioară?, pe care o găsește în persoana unei prințese ovrice, autorul ne plictisește patru acte și ne spune verzi și uscate și noi ascultăm — ce să te faci, dăc-ai un cap'o d'operă? până... ne trezim că numai auzim nimic.

Când se lasă însă cortina, aplaudăm strașnic, ca să nu cum va să creadă cine-va că sântem oameni fără gust și fără cultură literară.

Cronicarii teatrului, unii, au atribuit nereușita piesei lipsei de pătrundere și de mijloace ale interpretelor. Au dreptate în parte. Dar cauza cea mare și cea adevărată a nereușitei eu cred că stă chiar în inima acestei piese; e zidită rău și prin urmare e ursită să se dărle.

Ar fi de dorit să ieșim odată din această lipsă de curaj de a ne da părerea noastră asupra lucrărilor de teatru ce ne vin de alurea, ca să nu

ni-se mai întâmple să dăm unui om de toate zilele, cezace s'ar fi cavenit unui Cezar.

S'au început repetițiile la noua piesă a lui De-lavrancea, care poartă titlul sugestiv și frumos: »Luceafărul!« Se va juca prin jumătatea a doua a lunii lui Noemvrie. La timpul său vom vorbi amănunțit despre aceasta piesă de lăchelere a tri logiei moldovenești.

În curând se va juca »Judecătorul din Zalamea«, piesa vechiului și marelui Calderon dela Barca.

Z. Bârsan.

Insemnările unui gazetar.

Octombrie. Săptămâna treia.

Moldova și Iașul, două nume scumpe, ceri trezesc mândria de Român, când buzele le rostesc.

Țara Moldovei, leagănul vitejei, câmpul de sânge, privilegiilor și limba cea mai dulce. Prutul, Suceava și Siretul știu atâtea povești; au

primit atâtea lacrimi, în cât mereu, valurile îngână Doina. Copotele și azi amintesc sufletele Voievozilor. Cetățile îngrămădesc în ele mărirea. Fiecare lespede de piatră cu slovele roase de vreme, cuprinde Evanghelia înțelepciunii. Țărâna fiecărui mormânt ascunde caracterele cele mai mari ce le-a avut neamul nostru.

Mănăstirile ne aduc aminte de vremurile de restriște; iar zogrăviile din Interiorul lor arată chipurile de Domnițe și Voievozi, cari ne slobozesc lacrimi privindule.

Și Cetatea care cuprinde simbolul, colo între minunatele deaieri cu codrii de odinioară până la Vaslui, cu drumul bătătorit de Roibi luți până la târgul Sucevei, cu buțile de vin aduse de la Hârlău e Iașul. Scaun de domnie. De-aci Ștefan-cel-Mare și-a purtat buzduganul; Vasile Lupu prin praviile aurul cumintelniei; capul lui Ghica pierderea Bucovinei. Iar boierii Miron Costin și Mihalce au tălmăcit în slove adevărate cartea măriilor nemuritoare. Tot de-aci din tipărițele mănăstirilor a pornit glasul cărții în cele patru părți ale românismului. Mitropolitul Veniamin Costache credința în biserică.

Boeri ca Hatmanul Bârbol, Nicoară au ridicat altare, alții au dat danii pentru spitale, că doar

Fabrică de parchete,

Gluj—Kolozsvar.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușumelelor.

prilejul examenelor școlare. Aceasta e ceea ce în Ungaria se cheamă politică de naționalitate. Este apoi evident, că asemenea politică nu poate să aibă un mers neted, ci ea trebuie să facă și e foarte cu greu de făcut.

Sute de oameni nu pot fi ținuti împreună pentru asigurarea unei activități comune, care-i păgubește atât material cât și cultural. Democrația adevărată se bazează pe dezvoltări de forță spontane. Pe munca tuturor, și în interesul tuturor. Din contră, sistemul dominației oligarhice e corupția și teroarea. Lozinca ei: cumpărarea de oameni și silul ea lor. Orice situație mică, orice pășune, orice simbrile, aparține nu numai sferei vieții economice și administrative, ci în primul rând face parte din sistemul contra serviciilor politice și al silnicilor. Societatea aceasta, începând dela cantonieri și până la scaunul vladicesc, silu jește înainte de toate nu interesul comun, ci sistemul de care atârna existența «domnească» a vre-o câteva sute ori mil de oameni. Situația aceasta mărește neconținut nemulțămirea socială în popor și în ținuturile naționaliste se deslanțuește firește în lozinci naționaliste. Din acest teren al mâniei, neîncrederii și amărăciunii tăsar politicianii de specia lui Burdia. Se naște tipul farsorului naționalist, care speculează în interesul său, focul retractărilor naționaliste. Atât în sus cât și în jos. În sus așa că înspăimântă neconținut guvernele cu activitatea de subminare a hainilor trădători de patrie.

Și reușește să seducă ignoranța și neorientata dominațiune de clase, că revoluția e *ante portas* și că fără intervenția lui pacificatoare nenorocirii de Unguri au să cadă jertfă coaselor sângeroase ale răsculaților.

Alte sânt însă coardele pe cari le atinge farsorul naționalist, — în jos. Pe preoții înculți și sărăntoci, dimpreună cu pe poporenii lor superstițioși, li face să creadă că Ungurii plănuiesc măsuri noi și mai îngrozitoare chiar împotriva nenorocitului popor românesc. Dar nu trebuie să-și piardă orice nădejde, căci e aici el, Burdia și cu tovarășii lui.

El veghiază, ca să îndepărteze lovitura aceasta ori cel puțin ca s'o îmblânzească, pentru că au el relațiuni cu câteva persoane înalte. Și într'adevăr «Românul filomaghiar» se dovedește un mijloc puternic. Nu numai că revoluția nu se face și nu numai că Ungurii renunță la pianurile lor fioroase, ci și ici și colo, și în afaceri comunale și în cele comitatense, dacă e vorba fie de casarea unor amende fie de mutarea unor învățători ori judecători, mâna «patriotică» a tipului burdist face adevărate minuni. N'avem deci să ne mirăm, că puterea lui crește mereu.

El e împins înainte când din jos, când din sus. El e un *tertius gaudens* al vesniciei certe naționaliste și din ce în ce mai îmbogățit. În felul acesta a devenit din gardist de oraș președinte al Comunității de avere în calitatea asta a sa el dispune asupra administrației unei averi imobile de 35 de milioane, pe care mila regească a dăruit-o poporului credincios din fostul ținut grănițesc drept fundațiune culturală.

Ne putem închipui că ce înseamnă 35 de milioane pentru ținutul acela cerșitor și fără cultură. Francisc Molnár (cel mai de seamă dramaturg ungar în viață — N. R.) într'un roman al său din tinerețe, de mare stil însă, a zugrăvit problema cum un tânăr de bani gata cu ajutorul zestreii miresel sale milionăre se cucerește Budapesta înfrângându-l. Ei, problema aceasta stilizată devine acum în vâile și pe plaiurile Caraș Severinului o realitate vie. Darul generozității princiare în mâinile lui Burdia s'a prefăcut într'un imenz fond electoral («de cortesire»), prin care stăpânește, cumpără, influențează, înspăimântă ori încurajează mașineria socială și politică a întregului ținut dela Sud. E un feudalism cu adevărat medieval acesta, care însă nu e temperat de controlul supremului domn de pământ. Vă puteți imagina gospodăria ce se face aici. Averele acestea enorme a adus în 1906 un venit de 380.000 de coroane și din acest venit brut s'a cheltuit suma de 220.000 cu lucrările administrației, după cum se vedește aceasta din raportul oficial. Deja chiar și cifrele aceste reci strigă și acuză. Dar dacă ați auzi și glasul amărăciunii poporului, care rabdă foame și n'are pădure nici pășuni, atunci când acel «împărat bun a dăruit poporului său blând și credincios 213 mil de pogoane de pădure și 33 de mil de pogoane loc de pășunat.

Pe acest colțșor de «armonie», coaliționist, și-a pus mâna acum noul guvern. Și noi cari nu facem parte din preamăritorii partidului muncii, recunoaștem bucuros că ar face un lucru de treabă, dacă ar cuteza într'adevăr să-și bage mâna în acest viespar. Secretarul general Jakabffy Imre a avut prilej să urmărească ani întregi din nemulțămire apropiere rolul lui Burdea și nime nu știe mai bine decât el că ce se ascunde în dosul rolului «filomaghiar». Să sperăm că mâna unor ziare, deși de greutate, nu va putea să abată guvernul dela îndeplinirea intențiunilor sale cinstitute. Atârna doar viața și fericirea a sute de mil de extirparea corupției politice din ținuturile sudice. Altcum rămâne o frază goală chiar și numai pomenirea păcii cu naționalitățile.

Probleme și lupte naționale.

»Bătrânii Poloni ne dau pildă vie. Ceia ce bătrânii noștri nu vor să înțeleagă — iată bătrânii Polonilor o înțeleg: ei și-au dat seama că a venit clipa de a se retrage din fruntea trebilor publice și de a face loc tineretului. Alegerile generale pentru Reichstag-ul din Berlin vor avea loc abea peste un an. Cu toate acestea cinci deputați Poloni în vârstă înaintată au declarat că nu vor mai primi mandate de deputați. Sânt următorii: *Napieralski, Brandys, Wajda, Iankowsky și Kapitzo*. De sigur, publicarea intenției lor de retragere cu un an înainte de alegeri nu poate avea alt rost decât acela de a da timp pentru alegerea noului candidat și pentru pregătirea succesului său electoral de cu vreme.

Astfel știu să dea pildă de abnegație bătrânii Poloni!

Soarta Finlandei, de a pieri, este ca și peteluită, scrie «M. N. N.». Nimeni nu se mai îndoiește azi. Dacă ai putere al și drepturi a zis Mephisto în «Faust» și în viața diplomatică este o slabă mângâiere faptul că dracul a fost la urmă înșelat. Dar faptul că simpatia lumii civilizate întregi sânt de partea Finlandei este de domeniul *imponderabilelor* cari nu pot fi niciodată jignite fără pedeapsă. De ce fel sânt aceste puteri «imponderabile» în cazul acesta, dovedește opera *Führich Stahl* a poetului finlandez Iohann L. Runeberg, al cărui fond epic e războiul de acum o sută de ani.

Eroul serbează aniversara luptei dela Revolacks (27 Aprilie 1808) în care Finlanda a fost zdrobită de Rusia cu cuvintele profetice: «Mai vine-o zi de înviere, nu au trecut toate».

În ciuda mișcării pacifiste este dulce și frumos să mori pentru neam. Și ar fi trist dacă nu am mai ști să murim.

Se mișcă și nemții din America. Multă vreme s'a crezut, că America e un mare cazan în care toate popoarele se prefac și se contopesc cu poporul dominant în Statele-Unite, cu *yankee*-ii englezi. Părerea asta era adesea confirmată de speranțe. Emigranții ce se duc acolo, vin nu ca colectivități naționale, ci ca indivizi și prin distribuția teritorială sânt expuși de națio-

lașul a fost Capitala Moldovei. Visurile cele mari s'au plămădit aici și tot aici supt marmora albă sânt oase sfinte. Copoul poate vorbi de atâtea dragoste nevinovate; prin vii dorm cântecul lui Barbu Lăutarul; iar Cetățuia, Galata și Mănăstirea Frumoasa ascund în ele comori de mărire, ci cărturari mari ca Iorga și Xenopol știu a deslega pecețile: ce-a fost odată!

Sângele jertfel a curs întotdeauna din belșug din trupul lașului. Dacă Milcovul a secat și-a dat inima pentru asta. Pe Domnul țărănimii, Alexandru Cuza, l-a rupt dela sânul și și-a închis pleoapele pentru vecie pe pământ străin. Cincizeci de ani au trecut de ură și de patimă peste memoria unui Sfânt.

Cu ce-a greșit ca să fie mormântul lui, până mai dăunăzi uitat, la Ruginoasa? Nici flori, nici recunoștință, nici inimi înduioșătoare, nimic, la crucea cea simplă din satul lui iubit. Dar pe semne așa dureri ne-a hărăzit Domnul, în fel și chipuri.

Și'n ținutul dela Tebea, se ridică o cruce de lemn la căpătâiul lui Avram Iancu. Dar aici sânt flori. Gorușul lui Horia plânge, lacrimile sânt frunzele, iar norodul pe aceste frunze le păstrează la sân și la icoane.

Nu, nu mor niciodată Eroii, oricât ar vrea patima omenească să-l îngroape! Și cu cât vremea s'ar părea că mai mult a trecut amintirea martirilor, cu atât, într'o zi va crește și va răsări mai puternic Soarele recunoștinței.

Cine știe cu câte dureri a murit în suflet și Doamna Elena, în anul, când se preamărea după jumătate de secol, memoria celui ce-a fost Domnul Alexandru Ioan I. Cuza?

Rezemată, inima caritabilă a Domniței superioare, a încetat a mai bate într'o căsuță din Piatra-Neamț! Și'n liniște cum l-a fost viața, plânsă de norodul flămând de 5 milioane, care se cheamă — țaran — într'o zi de primăvară s'a coborât în pământ rămășițele pământești ale unei sfinte.

Din sărăcia peanei mele slobod cuvântul searbăd și grăesc în slovele de aici pentru că acolo în leși e atâtea fierbere.

După trudă de ani de zile a acelor câțiva cărturari cu suflet, cari n'au putut uita strălucirea faptelor lui Cuza Vodă, au adunat ban cu ban din sudoarea celor mici, pentru bronzul Acelui care a revărsat aur. Din dăruia maestrului R. Romanelli, va porni chipul «nemuritor și rece».

Dar nici trupul de bronz, unii, nu l vor să-l așeze acolo unde merită. Se tem de umbră!

În piața Unirii — acolo unde talpa țării a bătut pământul în cântul Horei Unirii, din fața caselor odinioară a lui Bacalu, trebuie eternizat.

Aici acum e războiul!...

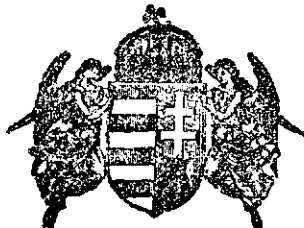
În însemnările acestea, în legătură, când atât se pomenește despre Marele Alexandru Cuza, am prilejul a povesti.

Acolo în Iași mai sânt în viață contemporanii de ai fostului domnitor. Dacă ai fericirea a-i cunoaște de aproape, a le asculta gratul, atunci, ei pot istorisi așa de frumos și cu dușie așa de mare, încât alături ca lacrimile lor le întovărășesc ale tale, când și-aduc aminte de Cuza Vodă, căci au trăit aproape, l-au iubit, și credința și iubirea sinceră și astăzi îi predomină, doar moluzul îi va face să-l uite. Acești bătrâni sânt martori oculari, și nimeni ca ei nu pot caracteriza viața aureolată de fapte mari, caracterul și firea Domnitorului. Eu voi spune foarte puțin, alții cari au putința să se intereseze mai mult.

Mărunt la trup, cu barbișon a la Mihail Kogălniceanu, înflăcărat român, și astăzi când atâtea ani l-au argintat părul, totuși la inimă e tânăr.

NEUMANN M.

croitor pentru domni,
furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de haine
pentru bărbați, copii și fetițe
IN ARAD.

nalizării, căci nu trăiesc în mase închegate. Dar imediat ce emigranții de același neam începură a se stabili în mase mai compacte, conștiința naționalității trebuia să se trezească. Și într-adevăr vedem născându-se rind pe rind puternice organizații naționale polone, irlandeze, slovăcești, cehesți, nemțești etc. în Statele Unite. Organizațiile românești sânt cunoscute.

E chestiunea însă ca aceste organizații să înceapă a se manifesta și pe teren politic, nu numai cultural și social. Era fatal, ca ele să ajungă și la punctul acesta al evoluției naționale. Dacă dorința de viață politică-națională și revindicarea de drepturi constituționale nu s'a manifestat până acuma! la popoarele străine din America, pricina de căpetenie a fost de sigur nu asuprirea ci tocmai dimpotrivă marile libertăți politice ale democrației americane. Se pare, că dacă asuprirea grăbește trezirea conștiinții naționale, libertățile prea mari o zăbovesc.

Dar în sfârșit se pare că primim cele dintâi semne de manifestare politică de caracter național.

E vorba de Germanii din Ohio, stabiliți aici în număr mare. Influența lor politică crește necontenit, deși admigrarea din Germania a încetat de mult.

Asta s'a văzut și la congresul Ligei naționale german-americeane, secția Ohio. Au asistat 500 de delegați. S'au discutat chestii culturale germane și s'a constatat tot mai multă disciplină în mișcarea națională germană. Adunarea a exprimat în mod unanim părerea că trebuie să se ceară legislației statului mijloacele necesare pentru sprijinul trebuințelor culturale germane. Candidații cari solicită la alegeri voturile Nemților, trebuie obligati a lucra pentru realizarea acestei dorinți. S'a recomandat politica de presiuni a Irlandezilor cari au obținut succese însemnate.

E un început acesta, deși dibitor, către o manifestare națională în politică. Asta se dovedește prin revendicarea de a cere statului ajutor oficial pentru cultura națională. Vom vedea însă cu vreme și revendicări de drepturi naționale în administrație.

Naționalizarea proletariatului german. Naționalizarea proletariatului și dezrobirea lui de sub dominația frazei internaționale a socialismului merge înainte. Am văzut cum muncitorii Nemți din cercul Gablond (Boemia) au părăsit partidul socialist și înființând un partid național muncitoresc s'au unit cu partidele burghize spre a ajuta la reușita

unul candidat național contra candidatului socialist.

În Germania de asemenea muncitorii au început a se emancipa de dominația frazei internaționalismului. Societățile naționale ale muncitorilor s'au organizat într-o ligă și în congrese anuale. La congresul din acest an, ținut la Magdenburg, s'au prezentat 180 de delegați reprezentând un număr de aproape 100.000 de muncitori cu sentimente naționale.

E puțin față de cele 3 milioane de voturi socialiste din anul 1907, dar e un progres și acesta care poate fi începutul unei mari mișcări.

Cultura și femele în lupta polonilor. Dintre cele vre-o 17 cercuri electorale reprezentate de deputați Poloni în camera Germaniei, cercul Schwetz e cel mai puțin sigur. La alegerile din urmă Polonii au izbutit să aleagă abea cu o majoritate de 450 de voturi pe actualul deputat polon laworszki. Pentru împrejurările de acolo o majoritate mică dat fiindcă Reichstagul e așezat pe baza votului universal și că fiecare cerc electoral cuprinde zeci de mii de voturi. Despre felul de agitație prin care Polonii lucrează spre a și menține majoritatea, sfăm lucruri interesante. Mijlocul lor de agitație politică cel mai eficace — e propaganda culturală. În cercul Schwetz există 21 de cabinete de lectură. Cercul e împiazit de o rețea de biblioteci populare polone cari se susțin cu mijloace bănești destul de neînsemnate. Bibliotecile și cabinetele de lectură sânt întreținute de o Societate a bibliotecilor populare, (al cărei rol la noi îl împlinește Astra cu agenturii ei și bibliotecile lor). Nu este sat polon și nu este alegător care să nu frecventeze aceste cabinete de lectură și să nu citească cărțile bibliotecilor populare.

E firesc că această muncă de luminare și propagandă culturală contribuie foarte mult la trezirea conștiinței naționale. Un Polon care citește mult și a cărui viață sufletească e în legătură continuă cu scriitorii, cugetătorii și poezii nemulului său, nu poate avea decât sentimente polone înfăcșurate și nu poate vota decât cu candidatul neamului său. Aceasta-i legătura tainică și totuși atât de ușor de înțeles a culturii cu politica și aceasta-i importanța politică a culturii naționale pe care însă și astăzi nu o înțeleg sau o tăgăduiesc atâți oameni dela noi, cari pretind că lipsa de cultură românească se împacă prea bine cu sentimente puternice românești!

Dar mai aflăm un amănunt despre Polonii din cercul Schwetz. Femelele luă parte foarte activă la mișcarea culturală. Ele au asistat la adunarea

»Societății bibliotecilor populare« din cerc, ținută de curând, iar în comitetul societății, prezediate e — o femele. Rolul acesta al femeilor — cele mai harnice propagandiste ce ne putem închipui — este de sigur al doilea secret al succeselor polone.

Lord Minto despre mișcarea națională din Indii. La un banchet dat în onoarea lordului Minto, viceregele Indilor, cu prilejul retragerii sale din aceste părți, lordul a făcut unele declarații contrazicătoare. De-o parte a spus că manifestațiile violente ale mișcării naționale indiene vor mai continua probabil o vreme. Se vor mai face atentate cu bombe și conspirații. Dar, a spus, de altă parte guvernul englez crede că ele se vor potoli de tot mai mult căci soarele a răsărit și guvernul englez va câștiga acest război cu indienii.

Dacă conspirațiile și atentatele se vor urma, după spusa lordului însuși, cum să credem că guvernul englez a biruit totuși? Se pare că acest adevăr optimist e făcut mai mult pentru a amăgi opinia publică pe când mărturisirea că perioada de violențe nu a încetat pare a exprima adevărul.

Intre Francezi și Nemți. Anul acesta s'au împlinit 40 de ani dela începutul războiului franco-german. Fiecare zi aproape a fost ziua aniversară a unei lupte sângeroase, a unei ciocniri, a unui asalt. Mii de soldați francezi dorm în pământul pe-atunci franțuzesc, azi nemțesc al Lorenei și Alsației și alte mii de soldați nemți dorm în pământul bogat al Franței.

Serbările aniversare au început în Alsația și Lorena. Cu cât timpul înainta, ca atât serbările se apropiau de graniță, urmând la distanță de 40 de ani drumul triumfal al armatei germane, drum sămănat cu nenumerate morminte Saarbrücken, Saargemünd, Weissenburg, Spierheren, Wörth, Saint-Privat și altele sânt numele rănilor cari sângerară din nou. Numai la Saint-Privat în Lorena dorm 10.000 de Francezi într-o uriașă groapă comună.

Pietatea popoarelor a pus pe morminte cununi și flori, semne de dragoste și recunoștință către cei morți pentru patrie.

Toate serbările Francezilor din Lorena erau prilejuri de discursuri în cari dragostea pentru vechea patrie franceză și ura împotriva asupritorului străin s'a manifestat nu în atacuri pe față, ci în aluzii, în cuvinte vagi, înțelese de toți cei de față. Cununi cu tricolorul francez fură depuse și jurăminte crunte de răzbunare și de

Prin ochelari pornește schițea privirii energice. Nu lipsește dela nici o manifestare patriotică și totdeauna tribuna l-a așteptată. Ce sincer își expune crezul naționalist, neșovăelnic, nici odată!

Cine nu-l cunoaște pe acest popular luptător? E Locot-Colonel veteran I. Manolescu-Mladian. Ostaș din vremea lui Cuza, a învățat dela El a muri pentru țară.

Intre altele mi-a povestit: Eram ca sergent nobil la Drapel, în Regimentul 2 de linie, postat în curtea Mitropoliei, la 24 Ianuarie 1859, când Adunarea parlamentară la proclamat de Domn al Moldovei pe Alex. Cuza. Deputatul C. A. Rosseti a anunțat acest solemn act înaintea poporului care începuse a striga în urale ce nu mai conțineau.

Bucuria ce-a urmat se'nțelege.

La detronarea lui Cuza eram ofițer, și când mi-s'a adus la cunoștință, atunci cu mâna pe spadă am protestat energic, dar imediat am fost arestat.

Avui fericirea a cunoaște și pe Locot-Colonel C. Langa.

Cu aniversarea a 50 ani dela Unirea-Principatelor, am vizitat pe acest domn colonel.

Era suferind, cu toate astea m'a primit cu bunătațe. Nu voi uita niciodată atmosfera sinceră, a acelui salon boieresc-moldovenesc. Am rămas mișcat când mi-a strâns mâna, când cu vocea-i tremurândă mi-a început a povesti despre Cuza-Vodă, iar cu batista își ștergea lacrimile.

Am cunoscut pe Maiorul Alex. Cuza înainte cu 5 ani de-a fi Domn. Pentru caracterul Lui îl iubeam mult, îmi era prieten, făceam

amândoi parte din Exadronul de Lăncieri din Iași. Dar și El mă iubia și iată dovada: Când a fost ales Domn al Moldovei, eram căpitan la Lăncieri, și în aceia zi am fost rînduit de ordonanță; iar în salonul tronului din Palatul Domnesc, mi-a zis: »Domnule Căpitan, te cunosc mai înainte de a fi Domn, te voi cunoaște și când voi Domn, și chiar când nu voi fi, fiindcă m'am convins de bunele tale calități, și să îți minte că nu te voi uita«.

Iar după vre-o două luni m'a chemat la Palat și n' afața d-lui General Milicescu, ministru de război din Moldova, a pronunțat:

»Domnule căpitan, și ca militar și ca român te cunosc foarte bine, meriți a fi înaintat: te felicit de Maior și în curând vei fi comandantul unui divizion de Lăncieri, și pe lângă aceasta îți mai dau un dar, care ca valoare materială nu în seamnă mai nimic, dar ca o valoare istorică are să însemne pe viitor mult. Acest dar este întreaga mea uniformă de colonel de Lăncieri, cu care eram îmbrăcat în ziua de 5 Ianuarie 1859, când am fost ales Domn al Moldovei, și-o confer d-tale ca unui bun militar, bun patriot, și bun și sincer amic al meu. Poți a te mândri cu ea chiar purtându-o câțva timp, dar în urmă să o păstrezi ca o scumpă suveniră dela un Domn pământean ales în urmă și de Valahia, fiindcă ai să te mândrești de acest însemnat dar istoric ce l-ai căpătat în timpul Unirii«.

Chiar în acea zi ofițerul de ordonanță sublocotenentul Dabija, mi-a adus uniformă, am purtat-o vre-o 15 luni, fericit, pe urmă la părăzi mari, în urmă, am crezut că fac bine și am tri-

mis o la Cabinetul Natural din Iași, unde se găsește și astăzi.

Pe căpitanul Constantin Palade, îl cunosc bine. În vremea din urmă când mi-a istorisit acestea, sta într-o casă modestă dinspre Țicău. Cănele hămăita de câte ori mă duceam; un cercic larg moldovenesc era cu totul părăsit. Sindrila veche pe acoperământul fuguiat, ograda văduvită, și din o tindă dădeal în odala Căpitanului, odale de buric, o babă îl îngrijea. Niște mobile vechi parcă spuneau ce viață o fost odată prin odăi când trăia Coana d lui Căpitan, iar acum într'un ungher spre răsărit iconostasul era prăfuit.

Când îl găsim acasă mă primia ca pe un fiu — un fiilor al lui bun prieten și coleg cu mine era la Liege, învăța ingineria — și-mi spunea greutățile cu odrasla lui de-al ținea la învățatură în străinătate. Și pe când își ștergea ochii de moda veche cu sârme după urechi, când fuma țigări una după alta, atunci c'o dușoie în glas și chiar de multe ori înecându-l plânsul îmi spunea de Cuza-Vodă:

... Eram scriitor în hătmănie pe la 1857. Așa prin Martie după moartea Căminarului Teodor Balș, s'a numit de poartă Călmăcan pe prințul Neculai Conachi Vogoride. Intre «Inalte ordine pe ostire» — cum se numea atunci — suna și unul cam în acești termeni: »... fostul iuncăr în 1837, Alecu Cuza, se reprimbește în armată cu gradul de Leutenant în cavalerie supranumerar.«

Prin August sau Septembrie 1858, Călmăcanul Vogoride simțind se vede, că favoritul său adio-tant făcea parte din comitetul partidului național a dat un decret care suna: »Colonelul Alecu

credință către marea «patrie» fură rostite de mulțime.

Până când într-o bună dimineață guvernul german opri cuvântările franțuzești și tricolorul Franței trebuia să dispară de la aceste serbări organizate toate de societatea *Le souvenir français* (Amintirea franceză).

Răspunsul Franței, nu întârzie.

A sosit timpul serbărilor pentru Germanii îngropați în Franța. La *Champigny*, lângă Paris, Germanii făcură o serbare analogă pentru inaugurarea monumentului diviziei de *Württemberg*, înmormântată acolo. Toate discursurile nemțești și tricolorul german fură oprite. Și zările din Paris scriau pline de satisfacție: Nici *Souvenir français* nu a fost tratat altfel în Lorena...

Și ne amintim de situația analogă a tricolorului unguresc care filfăle însă neoprit de nimeni pe străzile Bucureștilor, pe când purtarea culorilor noastre aici e plătită cu sânge...

Scrisori din București.

Ușurință condamnabilă. — Succesul unei artiste române la Paris. — Băncile micilor meseriași și negustori. — Aparatul de aviație al d-lui Coandă.

București, 7 Octombrie v.

Correspondentul din Sofia al unui ziar bucureștean, arată că dacă guvernul bulgar a procedat în chip atâta de sălbatic față de fruntașii români din Turtucaia, cauza se datorește în mare parte și atitudinii presei bucureștene, care a comis o seamă de greșeli nepermise, publicând lucruri inexacte în ce privește acțiunea Românilor din regatul de peste Dunăre. Tonul ziarelor bucureștene ar fi atras atenția guvernului bulgar asupra pericolului românesc, iar acel guvern a găsit ușor motivele de-a închide școala, de-a aresta pe învățători și a da amenzi grele părinților cari și-au dat copiii la școala românească. Asta este una din isprăvile aceluia cari nu știu ce și cum să scrie când este vorba de chestia națională.

Această nepricepere a adus nenorocirea pentru frații din Bulgaria. Nu este mai puțin adevărat că și noi avem să ne plângem de multe ori de ușurința cu care să strecoară în zările bucureștene de multeori cele mai mari infamii ale gazetarilor unguri. Rândul trecut am arătat infamia cu călătoria lui Goga în Anglia și rostul acestor călătorii. Astăzi iată ce citesc din nou într-un mare ziar de dimineață:

Cartea neagră a românilor moderați din Ungaria.

Cuza, se șterge din numărul Domneștilor adiutani, trecându-se în cavalerie ca oficer supra numerar.

În această poziție a rămas Cuza până la numirea sa ca Hatman (ministru de rezbe) în locul generalului George Ohica Frumușanu. În ziua de 5 Ianuar 1859, cam după 11 clasuri amiază, Hatmanul Cuza a venit la hătmănie și a lăsat răspuns ca să-l trimită hârtiile importante la cameră să le iscălească. Cam pe la 2, bătrînul colonel Stamate, mă trimise pe mine cu vre-o 3—4 hârtii, când am intrat pe ușa Camerei, am văzut din fugă o mișcare între boieri, iar unul din ei, probabil un chestor, m-a dat afară cu vorbele: Du-te înapoi băiete a mai iscăji altul hârtiile că pe Hatmanul l-am ales Vodă.

Când m'am dus jos în cancelarie și am spus cele întâmplare, mai nu voia nimeni să mă creadă, dar s'au convins îndată când a venit Kogălniceanu în balcon din fața palatului administrativ și aglând o baletă albă anunța publicului alegerea Domnitorului...

Moldova și Iașul! două nume scumpe, cari trezesc mândria de Român, când buzele le rostesc.

C. C.

Budapesta, 5. — Organizatorii manifestațiunii de-acum câteva luni, la Sibiu, contra părintelui Mangra, au pus bazele unei ligi de boicotare a tutu ora aceluia dintre oamenii politici români cari sprijină acțiunea vlcăruului din Oradea-Mare în scopul unei apropieri între Români și Maghiari.

Liga aceasta printre inițiatorii căreia s'ar afla mulți din funcționarii băncii »Albina«; a întocmit o Carte Neagră în care sunt trecute numele tuturor așa zisilor moderați.

Exemplare din cartea aceasta vor fi trimise în toate ținuturile locuite de Români.

Că s'a format o ligă sau nu, asta e altă întrebare. Ziarul bucureștean ar trebui, e dator chiar să știe că din această ligă nu fac și nu vor face niciodată parte funcționarii nici unui institut românesc financiar de cultură, ci numai Români. Nu face parte din acea ligă nici un funcționar al Albinei, ci numai Români, a căror ocupație credem că nu-l privește pe zelozii confrăți dela București, cari s'au grăbit să trimbițe infamia correspondentului lor iudeo-maghiar din Budapesta. Nu se gândesc ei la răul ce ni-l pot face prin lansarea acestor perfide însinuări? Pentru Dumnezeu, ce vor confrății din București? Au nenorocit prin atitudinea lor necugetată instituțiile din Bulgaria. Nu se mulțămesc cu această ispravă?

Din Paris vine știrea îmbucurătoare de prefrumosul succes pe care talentata artistă românească, domnișoara Drăgulinescu, elevă a maestrului D. G. Kiriac, l-a avut la *Trianon Lyrique*, în piesa »Le Pré aux cleres«. Ziarele parisiene publică articole elogioase la adresa domnișoarei Drăgulinescu, al cărei sopran l-am admirat atât de mult bucureștenii la concertele societății corale *Carmen* condusă de maestrul Kiriac. Directorul teatrului *Trianon Lyrique* va angaja în curînd pe domnișoara Drăgulinescu pentru o serie de reprezentații, cari vor încorona de sigur succesele de până acuma ale tinerei artiste.

Un ziar din Paris, aducînd această știre la cunoștința publicului, după ce apreciază valoarea artei române, scrie: »Tinăra și dragălașa românească, ale cărei gesturi sînt atîta de fermecătoare, va uimi de sigur Parisul prin puterea talentului său.«

În lupta pentru emanciparea economică a micilor industriași și comercianți români dela orașe, noile institute de credit și economii înființate de curînd pe seama acestora, vor avea de sigur cel mai mare rol. Până la înfățișare Septembrie s'au înființat în diferitele orașe ale țării patru sprezece bănci pentru meseriași și negustori; toate aceste bănci numără 541 de membri cu un capital social de 129 de mii de lei, din cari s'a vărsat până acuma 25 la sută. La înființarea acestor bănci au contribuit mult camerele de comerț din diferitele orașe. Un deosebit merit și-a câștigat în această privință camera de comerț din Pitești, care a înființat în circumscripția sa cinci bănci pentru meseriași și muncitori, scăpându-l astfel de tutela economică a cămătarilor, cari îl exploatau în mod neomenos, luându-le de multe ori 48 la sută dobîndă. Cum din aceste bănci nu pot face parte decât micii meseriași, negustori și chiar lucrătorii, ele vor contribui, sperăm, să deștepte în rândurile acestora simțul economic, să desvolte spiritul de asociere, care la alte neamuri a avut rezultate atîta de binefăcătoare.

Dacă astăzi nu există în toate orașele din țară asemenea instituții, înființarea lor este o chestie de timp. Cum anul acesta a fost un an îmbelșugat, capitalul se va putea vărsa mai ușor. Înflorirea și prosperarea instituțiilor depinde de buna conducere a celor din fruntea lor. Cu drept cuvînt observă o revistă comercială: »Creditul este o sabie cu două tălșuri, mai ales când este vorba de creditul celor mici. Bine organizat, el devine o instituție economică socială din cele mai folositoare. Dacă însă calea apucată este greșită, dacă nu se uzează, ci se abuzează de

credit, dacă se nescocotește tehnica operațiunilor de bancă și se amestecă în conducere alte motive, creditul celor mici poate fi cauza unor desamăgiri foarte dureroase. Aceste observații pot servi foarte mult și luptătorilor pentru emanciparea economică a țărînimii noastre din Ardeal și Ungaria. Căci și la noi cei mici de multe ori abuzează de creditul ce li-se oferă, iar rezultatul este — drumul spre America.

Un nou succes al unui Român în străinătate. E vorba de succesul pe care l-a avut dl Henri Coandă pe terenul aviației. Sămbătă s'a inaugurat la Paris a doua expoziție internațională de aparate de aviație.

Cortegiul oficial, format din toți miniștrii a vizitat diferitele saloane, în cari sînt depuse aparatele de locomoțiune aeriană. Dintre toate aceste aparate, acela care a atras mai mult atenția lumii oficiale franceze, a fost aparatul construit de dl Henri Coandă. Ziarele franceze au numai cuvinte de admirație pentru inventatorul Român. *Le Temps* s'a ocupat de această invenție în șase numere consecutive, descriîndu-l în detaliu. Iată cum se exprimă ziarul francez:

»Acest inventator prezintă un model cu totul nou, acționat de o turbină, model care interesează în chip deosebit pe ministrul de război, generalul Brun, a care cerut numeroase deslușiri asupra lui dela inventator.»

Un al treilea inventator Român, dl Brumărescu e pe cale de a-și realiza de asemenea planul său. Sindicatul zăriștilor a deschis listă de subscripție pentru suportarea cheltuielilor. În urma apelului lansat de sindicat, s'a adunat suma de patru mii de lei.

Correspondent.

Din străinătate.

Mișcarea republicană în Spania. Trimisul special al ziarului parizian »*Matin*« a întors în Spania o anchetă pentru a se convinga despre mișcarea republicană din Spania. Trimisul ziarului parizian a constat următoarele:

Leroux, unul dintre șefii republicanilor, a declarat, că proclamarea republicei în răstimp de patru ani e atîta de sigură, cât de sigur e răsăritul soarelui, fiind că propaganda republicană cucerește mereu teren. Garnizoana din Barcelona e aproape fără excepție republicană. Regele nu e popular, fiindcă se interesează mai mult de sport decât de afacerile de stat. Clericalismul curții contribuie în mare măsură la propagarea ideilor republicane.

În cercurile comerciale și industriale, correspondentul lui »*Matin*«, a primit răspunsul, că aceste cercuri nu sînt republicane, dar sînt convinse, că clericalismul va ruina Spania. Astăzi în Spania trăiesc 80.000 de călugări și călugărițe, cari nu plătesc nici o dare. Expulsarea lor e o necesitate.

Clasele muncitorimii sînt sau republicane, sau indiferente. Monarhia n'are între muncitori nici un aderent.

În cercurile ofițerilor propaganda republicană progresează numai anevoale.

Concluziile correspondentului sînt că monarhia e primejdnică numai în cazul dacă guvernul spaniol va ceda în conflictul cu Vaticanul.

Ministrul-președinte Canalejas, căruia i-s'au publicat rezultatele acestei anchete, le socotește tendențioase, fiindcă »marea majoritate a poporului și armata e republicană, iar înșiși republicanii divizați.«

Am onoarea a atrage atențiunea on. public asupra noului meu atelier cu instalații electrice, pentru tâmplăria **Edificiilor și mobile** în care primesc orice lucrări din ramul acesta. Scopul de căpetenie mi e să furnizez cele mai bune lucrări, pe lângă prețuri ieftine și serviciu culant.

Depozit permanent de mobile gata.

Cu stimă:

SZÉLES SÁNDOR, tâmplar artistic.

Oradea-Mare, Hármas-utca 5—7. Telefon intra și extra urban 992.

INFORMAȚII

A R A D, 22 Octomvre n. 1910.

Anarhia din Persia. Guvernul Persiei n'a răspuns nici până acum la nota Angliei. Răspunsul însă nu va mai putea întârzi mult. În același timp cu trimiterea notei engleze, Rusia a început să concentreze trupe însemnate în Nordul și Estul Persiei. Concentrările aceste se fac sub pretextul apărării intereselor rusești, în realitate însă se fac ca Rusia să fie gata pentru orice eventualitate.

Fără îndoială, Persia stă în fața unor evenimente însemnate, poate chiar în pragul dispariției sale de pe harta politică. Se știe că Anglia și Rusia urmăresc împărțirea Persiei!

Profesorul Dr. Th. Schlemann, un adânc cunosător al politicii anglo-ruse, publică în „N. Fr. Presse” din Viena un articol în care se ocupă cu această împărțire și spune următoarele:

„La 8 Ianuarie 1907 a murit șahul Muzafar Eddin și dușmănia între Rusia și Anglia a izbucnit cu tărie. În sfârșit s'au înțeles la 31 August 1907 pe spinarea Persiei și s'au aliat. Principele protectoratului au fost firește cele mai nobili: Rusia voia să apere tronul împotriva revoluționarilor; Anglia din dragoste pentru progres voia să apere constituția cea nouă.

Pe lângă asta își făceau amândouă socoteala că Persia le va răsplăti dându-le pe mână negoul, avuțiile pământului și concesii de căi ferate cu rost strategic. Pe Șah s'au înțeles de la un răstimp să scape la Odessa, unde trăiește mulțumit și în pace.

Pe guvernul cel nou, regența Șahului celui tânăr, Rusia, Anglia și Franța l-au hărțuit așa de bine, încât nu mai e cu putință să așteptăm destul de îndrăzneți spre a primi să fie în fruntea țării. Ca să fie statul deasupra apel au dat tot ce aveau la îndemână, în sfârșit până și juvecele Coroanei. Ce-a mai rămas însă au apărut cu înversunare în săptămânile din urmă, în deosebi n'au primit condițiile cămătărești ce li se impuneau pentru convertirea datoriei publice.

Pe lângă asta, pentru a-și creșterea putere și a-și întări puterea militară, s'au îndreptat nu la societatea „anglo-franco-rusă” ci la America. Această îndrăzneală o fi pricina amenințării monstruoase că vor împărți țara, dacă vestea dată de „Times” e adevărată — lucru despre care deocamdată ne place să ne îndoim.

Căci, în adevăr, dacă ar împărți Persia, asta nu numai ar compromite pe veci din punct de vedere moral pe Anglia și pe Rusia, ci ar duce la dușmănia aliaților de astăzi. Nu e cu putință ca negoțul rusesc să fie plept celui englezesc acolo și nici la granița anglo-rusă, prin Persia de azi, n'ar putea fi raporturi prietenoase între cei doi vecini.

Pentru întâia dată s'ar atinge pământ englezesc cu pământ rusesc. Acum patru ani ar fi respins asemenea ideile cu indignare. Apoi nu e de trecut cu vederea așăzarea ce ar pricinui în toată lumea mohamedană șiirea despre desființarea și sfârșirea Persiei. În deosebi în Afganistan, care s'ar vedea amenințat mai mult, apoi neapărat și în Turcia și chiar până în China care se poate aștepta la aceeași soartă.

Cât despre efectul ce l-ar face în Europa și în deosebi în statele mai slabe atrase sub ocrotirea acestor două mari puteri, e de prisos să mai vorbim, până când nu vom ști bine, dacă zvonul nu e o glumă urtă.

Ziarul vienez completează în același timp expunerile profesorului Schlemann cu următoarele amănunte caracteristice:

Se pare, zice ziarul, c'a bătut ceasul din urmă al unei țări însemnate. Pe neașteptate ni se vestește că Anglia e hotărâtă a ocupa Persia de miază-zi. Cumcă, în astfel de împrejurări, oștile rusești, ce se află la N-Vestul țării, se vor întinde în toată partea de miază-noapte, nu încapă îndoială. Împărțirea Persiei ar fi gata. Șahul, acum în vârstă de 12 ani, ar mai păstra umbră de dom-

nie, a cărei înlăturare ar fi numai încetarea unei forme goale.

Pe cât se pare soarta Persiei s'a hotărât. Într-o notă a guvernului englez, trimisă azi (4/17 Oct.) la cel pers, spune că va avea urmări serioase dacă liniștea turburărilor din ținuturile dela miază-zi se va mai trăgana mai mult decât se cuvine. Nimeni nu se va îndoi că odată ce astfel de notă — energetică li zice telegrama din Londra — s'a trimis, e foarte de așteptat că „trăgănarea mai mult decât se cuvine” se va întâmpla.

Dar chiar și presa englezească face pomenire de împărțire. Așa „Times” din Londra publică o telegramă din Teheran în care se vorbește pe față despre împărțire.

Nimicirea neatârării Persiei ar fi un eveniment internațional foarte grav, care s'ar simți foarte adânc îndeosebi în Germania și în Turcia, fiindcă sentimentul mohamedan, e mai tare astăzi decât ori când, și pentru că așezarea de soldați Ruși și Englezi la granița răriteană a monarhiei și prefacerea Golfului persic în apă engleză ar înfrunzi în rău asupra împărăției otomane. Oști turcești s'au așezat în vremea turburărilor de an, în Urmia; nu se știe dacă vor putea rămâne acolo și de acum și anume cu ce condiții.

În Germania se vor teme de primejdierea negoțului din ce în ce mai mare cu Persia; căci bine înțeles că de-acuma capitaliștii ruși și englezi vor trage foloase din mine, vor căpăta concesii de căi ferate și de drumuri și vor avea și mare ocrotire decât până azi. De-asemenea pentru drumul de fier al Bagdadului nu-i lucru neînsemnat, dacă Englezii vor încleșta gurile celor două fluviu și dinspre partea Persiei.

După ce în Maroco s'a așezat predominarea franceză și Germania abia a scăpat o parte pentru industria sa; după ce Manducuria au împărțit-o prin tractat într-o parte care e în sfera de influență a Rusiei și în alta care e într'a Japoniei, acum vine rândul Persiei, s'o încliză și pe ea dela comerțul celorlalte nații. La 31 August 1907 Rusia și Anglia își mărginiseră numai granița concurenței între ele: presa rusească s'a încercat să scoată din acea învoială și dreptul de a micșora drepturile altor state, dar fără a reuși.

Linia împărțitoare va fi cea hotărâtă prin învoiala din 1907. Destulă vreme a șovăit Anglia dacă să dea înțelegere înțelesul cel vechiu și deci să stăruie ca oștile rusești să se retragă ori să se învoiască la împărțire.

Prietenia tot mai mare între cele două aliate a împins o să facă pasul cel mare și să se înțeleagă la împărțire.

Reforme liberale în Portugalia. În Monitorul oficial portughez s'au publicat mai multe decrete prin cari se desființează toate legile excepționale, între altele legea contra anarhiștilor. De asemenea se desființează legea despre restrângerea libertății de presă.

Ministrul de Interne Almeida, sprijinit de mai mulți fruntași republicani, vrea să realizeze o seamă de reforme sociale cari să satisfacă și partidului socialist.

Toți prelații din țară, s'au declarat pentru republică. Soldații cari au luptat pentru republică au fost răsplățiți cu un concediu de câte 4 luni.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN

Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturile la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

— **Decorarea dlui Dr. I. Lupaș.** Regele Carol al României a acordat dlui Dr. Ioan Lupaș, protopop în Săliște, medalia „Bene Merenti” cl. I, pentru scrierea sa „Viața lui Șaguna.”

Li trimitem sincerile noastre felicitări pentru această distincție bine meritată.

— **Revizuirea textului bibliei române.** Din București ni se anunță: Importanța lucrării a revizurii textului român al bibliei, lucrare atât de mult așteptată de cercurile bisericesti, a început la 1 Octomvre.

Comisiunea aleasă din sânul Sf. Sinod se întrunește în acest scop în fiecare Luni, Miercuri și Vineri, urmându și cu multă activitate lucrările de revizuire.

Comisiunea se compune din II. PP. SS. LL. Mitropolitul Primat și al Moldovei, PP. SS. LL. Episcopul de Argeș și Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu, Sofrone Craioveanu și Theodosiu Vicarul Sf. Mitropolii.

P. S. S. Episcopul de Roman care continuă de a lipsi dela lucrări, a fost înlocuit cu P. S. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu.

— **Statuie lui Alecsandri în București.** Citim în zia-ele din București: Academia română a luat inițiativa ridicării unui monument lui Vasile Alecsandri în București.

Până acum s'a și colectat suma de 82.000 de lei.

Regele a declarat că la închiderea listelor de subscripție, va încheia colecta cu o donație de 20.000 lei, manifestându și în același timp dorința ca monumentul lui Vasile Alecsandri să fie cât mai curînd ridicat, deoarece ține mult să prezideze serbările ce se vor face cu acest prilej în București.

— **În jurul sinuciderii lui Luccheni.** Din Geneva se anunță: În ultimul timp Luccheni s'a prins de repetate rânduri că nu mai poate suporta izolarea în care trăiește.

Văzând că nu i se admite cererea de a și face pedeapsa la un loc cu așii condamnați, Luccheni ceru să i se dea cel puțin cărți și ziare.

Deoarece, însă, numai arare ori i se dădeau cărți, el deveni furios și ataca pe gardienii de câte ori intrau în celula lui.

Furia lui devenise din ce în ce mai aprinsă; la un moment dat refuză de a mai lucra și începu să facă planuri de sinucidere.

Din cauza continuului supraveghieri însă, îi era cu neputință să și pună planul în aplicare.

Accesele de furie îmulțindu se, el fu închis în pivnița închisorii.

Luccheni a avut mințea normală până în ultimul moment.

El căuta să distragă, atenția gardienilor și se pregătea pentru sinucidere.

Aseară el se plimba prin celulă, cântând liederuri anarhiste.

În vremea asta el își făcu un laț din cingătoare dela brâu, și-l agăță de tavan.

Peste puțin cântecul din celulă încetă. Nu mai venea nici un zgomot dinăuntru.

Gardienii priviră pe fereastră și când intrară în celulă, Luccheni era spânzurat mort.

— **Manuale aprobate de ministrul de Instrucție.** Ni-se anunță telegrafic din Budapesta: Supt numărul 116.690 1910, ministrul de instruc-

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de —
trusouri pentru mirese.

fiune a aprobat azi manualele: »Carte de citire pentru clasele 3 și 4 ale școlii populare«, — »Curs practic de istoria Ungariei«, și »Elemente de Geografie și Constituție pentru școlile primare«, toate de dl *Iuliu Vuia*. Manualele acestea sânt admise în edițiile lor dela 1908 încoace și opreliștea înregistrată de noi cu câteva zile înainte se referă numai la edițiile lor anterioare.

Aducem aceasta la cunoștința învățătorilor noștri pentru orientare.

— **Premiul Nobel pentru medicină** a fost acordat anul acesta, cum se anunță din Stockholm, profesorului de fiziologie Dr. Albrecht Kossel, dela universitatea din Heidelberg. Fiecare premiu Nobel se urcă anul acesta la 193.360 de franci.

Dr. Albrecht Kossel e de 57 de ani și profesor universitar dela 1895.

— **Cel mai mare vapor din lume.** Din Belfast se anunță că ieri a fost aruncat pe apă vaporul »Olympic«, construit pentru o companie de navigație engleză. Vaporul are o capacitate de 45000 tone (o tonă 1000 litri) și e cel mai mare vapor din lume.

— **Lupta Turcilor cu Druzii.** Ciocnirile dintre Turci și Druzi, despre cari am mai amintit, în loc ca să înceteze devin tot mai dese și mai sângeroase.

Acum din nou se anunță din Beyruth, că Miercuri noaptea s'a dat o luptă foarte sângeroasă între 20000 de Turci și 10000 de Druzi. Amândouă părțile au suferit pierderi foarte mari. Joi după amiază artileria turcească a început din nou atacul contra Druzilor.

— **Socialiștii belgieni împotriva împăratului Wilhelm.** Din Bruxelles se telegrafiază lui »Vossische Zeitung« că eri au sosit la Bruxelles 100 de agenți secreți germani, cari vor păzi, dimpreună cu colegii lor belgieni, pe împăratul Wilhelm în durata vizitei sale în Belgia.

Guvernul belgian a intrat în tratative cu partidul socialist pentru a-l îndemna să renunțe la demonstrațiile împotriva unui suveran străin. Socialiștii însă nu cedează.

— **Alegere de învățător în B. Comloș.** Ni-se scrie: Duminică în 3/16 Octombrie a. c. a fost ales învățător în B. Comloș Gheorghe Mașă învățător în Cheia Română, iar de naștere din B. Comloș.

Majoritatea covârșitoare ce a primit o, le poate servi Comloșenilor spre cinste, fiindcă ceea ce au făcut pentru a lor fu au făcut!

— **Intunecimea totală de lună din noaptea de 16—17 Noemvrie.** Datele principale după timpul nostru oficial (Europa mijlocie):

Intrarea lunii în penumbră	10 ore 46 m.
» » » umbră	11 » 44 »
Inceputul întunecimii totale	12 » 55 »
Sfârșitul » » »	1 » 47 »
Ieșirea din umbră	2 » 58 »

Trebule observat, că intrarea în penumbră nu se poate remarca așa bine cu ochii liberi, de aceea să nu ne pierdem răbdarea dacă la 10 ore 46 m. nu vom remarca nimic, ci să așteptăm până la 11 ore 44 m. Cum se știe în timpul întunecimii totale luna e totuși vizibilă, având o culoare slabă arămie. Cauza acestui fenomen sânt acele raze solare, cari fiind refractate în atmosfera pământului, pătrund în conul umbrei și deci luminează puțințel luna.

— **Proclamarea republicii în o comună din Bulgaria.** Din Constantinopol se telegrafiază că în comuna Cracova, Bulgaria, primarul comunei a arborat pe primărie drapelul revoluționar, proclamând, în deplină înțelegere cu consiliul comunal, republica democratică. La protestul autorităților, primarul a răspuns că orice

comună e autonomă și are dreptul să stabilizească ea forma de guvernament.

Guvernul a luat măsuri energice pentru aplanarea conflictului, care întârzie încă, fiindcă comuna întreagă s'a solidarizat cu primarul ei.

Două batalioane de infanterie au plecat la Cracova.

— **Boala moștenitorului de tron al Serbiei.** Din Belgrad se telegrafiază că buletinul medical de azi constată o ameliorare hotărâtă a stării principei Alexandru. Alimentația e suficientă. Simptomele peritonitel au dispărut. Medicii speră că în curând principele va fi scăpat din orice primejdie.

— **Armă contra dirijabilelor.** Un ofițer dela o trupă de geniu din Paris a inventat o armă prin care în timp de război se pot nimici dirijabilele. Arma aceasta e în formă de lance și din aeroplan sau dirijabil se poate arunca cu multă ușurință asupra dirijabilului dușman ce se află mai jos. Lancea străpunge mai întâi învelișul și totodată face să explodeze o petardă, care aprinde apoi gazul balonului. Experiențele, după cum se anunță din Paris, s'au făcut Jol din turnul Eiffel și au succes foarte bine.

— **Notar hoț.** Notarul Fodor Kálmán din Nemesszentiván douăzeci de ani de-arândul a furat din banii comunei, dar cu atâtă istețime încât el niciodată n'a putut fi descoperit. Însă anul trecut la o scontare făcută pe neașteptate s'a constatat, că notarul Fodor a păgubit comuna cu 20,000 de coroane. Tribunalul din Besztercebánya l'a judecat pentru delapidare la 5 ani temniță.

— **»Astra« la Ghiroda.** Ni se scrie: Despărțământul »Asociațiunii« din Timișoara a finit adunarea sa generală în acest an, Duminică în 16 l. c. n. în comuna Ghiroda. Adunarea din partea țărănilor noștri a fost foarte bine cercetată. Durere însă nu așa din partea inteligenței noastre din lor, care s'a prezentat în număr foarte mic.

La această adunare au participat de tot cincisprezece inși și anume: Dnii Dr. Aurel Cosma, Dr. Gheorghe Adam, Dr. Ioan Dob oșan, advocați din Timișoara, Dr. Traian Gerguș, medic. Liviu Magdu și Alexandru Hodagiu, ofițanți la »Timișana«, Gheorghe Miculescu, rigorosant în drept. În comună am mai aflat pe Dnii Nicolae Nicorescu, învățător, cu Dna, Dnii Ioan Andreescu, ofițant orăș., cu Dna și Dnii Ursulescu cu Dșoara, toți din Timișoara.

Din comuna apropiată de Ghiroda, Bucovăț a fost dl preot Micu și dl învățător.

La gara din Ghiroda am fost așteptați cu trăsuri și banderiu. Ne-au întâmpinat vie-o zece trăsuri (noi eram de tot șapte inși) — dintre cari partea mai mare s'au întors goale îndărăt.

La intrarea noastră în sat am fost întâmpinați cu bubuituri de trăsuri. Din comună poate nici unul n'a rămas acasă, toți au venit spre a ne asculta și a se adăpa la izvorul »culturii« ca unicul imán și susținător al ori cărui popor.

Adunarea a fost prezidată de dl Dr. A. Cosma, avocat înlocuind pe directorul despărțământului dl Romul Cărăbașiu, care nu a putut veni fiind bolnav.

Dl președinte în cuvinte alese schițează scopul și menirea »Asociațiunii«, și arată ce săraci sânt aceia cari au mii și mii de jughere de pământ, sute și sute de milioane dacă nu au cultură, căci banul se poate ușor prăpădi, cultura însă niciodată.

Ca punct prim se dă citire raportului comitetului, care a fost primit unanim. Urmează apoi raportul casierului, pentru a cărui cenzurare au fost exmiși domni Dr. Ioan Doboșan și Nicolae Nicorescu.

Urmează disertațiunea dlui preot Popovici din — din Ghiroda — despre »Tovărășii.« Disertațiunea a fost ascultată cu cel mai mare interes și a făcut între cei de față atât de bună impresie, încât întreaga asistență unanim a hotărât înființarea unei »Tovărășii« pentru asigurarea vitelor.

Punctul patru urmează: prezentarea raportului casierului, care s'a aflat în ordine și a fost primit.

În fine domnul președinte îndeamnă poporul la învățătură și închide adunarea.

După adunare am fost cu toții primiți în casa ospitalieră a dlui părinte local Popoviciu, purtarea acelora, cari poate numai cu gura dar nicidecât cu fapta nu servesc interesele culturale ale neamului nostru. G. M.

— **»Balul costumat din Arad.«** În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școli de fete.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

— **Noutăți muzicale.** Ziarul »Tribuna« a anunțat, că dl Constantin Savu în timpul șederii sale în temnița Seghedinului a compus mai multe doine, cântări populare etc. pentru cor. Caietul I sub numele »Dor și iubire« a apărut deja și se află de vânzare la »Librăria Tribunei« și »Librăria diecezană« în Arad. Prețul: 2 cor. 50 fil. (Lei 280) plus porto poștal. — Doi critici români binecunoscuți s'au exprimat în termeni foarte măgulitori despre aceste compoziții spunând, că ele sânt de toată frumusețea și au accente adevărate românești. Doina »Frânză verde ninifare«, cu textul în grai basarabean și dedicată marelui mecenat Vasile Stroescu, atât textul cât și melodia își stoarce lacrimi din ochi pentru durerea fraților noștri basarabeni cari gem sub jugul rusesc.

x **Sanatorul »Liget«** a Drului Iakob în Budapesta primul sanator pentru boale interne din Europa, dispune de toate mijloacele de vindecare și laborator pentru examinat. Mii de diabeți, reumatici, bolnavi de splină și de inimă, cari pînă acum au cercetat sanatoriile din străinătate, acum vor găsi institut corespunzător aici în țară, așadară această instituțiune culturală cu poziție admirabilă împlinește și un gol. Sala cea mare a mașinelor mecanice de vindecare a sanatorului este provăzută cu mașini după sistemul Zanpre și cu scăzi aeriene.

Mihai Radu croitor pentru domni, Cluj (Kolozsvár) strada Jókai Nr. 2. se recomandă on. public român.

x **Când cumpărați ochelari,** a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochiari, barometre de prima calitate. Repaturile se fac cu pricepere și grabnic.

x **O reformă în advocatură.** Deoarece proiectul lui Székely în câteva luni va deveni lege, toți aceia cari pînă la intrarea în vigoare a legii nu și vor cîștiga doctoratul, cu doi ani mai tirziu numai vor putea fi advocați independenți. Cari voiesc, ca legea nouă să nu-i stînjenească și astfel să cîștige doi ani, aceia să se adreseze către Seminarul de drept al Dr.-ului Dobó (Cluj, Bolyai-utca 3), cu ajutorul căruia în 6 săptămîni pot depune un riguros. Aceasta e foarte consult, deoarece materialul riguroaselor în urma reformării universitare s'a înmulțit în mod neobișnuit. Institutul împrumută însemnările înlocuitoare de manuale, ce cuprind toate înrebările dela riguroase, din cari apoi pe cei pregătiți acasă îi pregătește pentru cursul de recapitulare scurtă. Cartea »Jogi vizsgák letétele« apărută de curînd se trimite gratis.

Profesorul Cantani, renumitul conducător al cîinței regești din Neapol, în prelegerile sale se exprimă astfel: »Eu folosesc cu succes eminent »pe amară Franz Iosef la bolnavii diabeți, cari stau sub îngrijire strictă. Apa Franz Iosef, folosită pe stomacul gol, îmbunătățește apetitul și suplinește apele minerale naturale de Karlsbad. În prăvăliile de »pe minerale să cereți »pe amară «Franz Iosef» veritabilă; dacă însă acolo nu se capătă, atunci e mai bine dacă vă adresați către direcțiunea de expediare a izvoarelor amare Franz Iosef, în Budapesta, (9)

ECONOMIE.**Agricultorul american.**

(Sfârșit).

Așa este Ioseph Miller, mai întâi un simplu funcționar de bancă, apoi »Cow-Boy» la vârsta de 30 ani devine proprietar a peste 20.000 hectare de pământ, dintre cari 4000 sânt cultivate cu cereale. Pe acelaș pământ, el cultivă două recolte succesive: seceră grâul la jumătatea lui Iunie și recoltează porumbul aproape de sfârșitul Toamnei.

De-asemena Sherman, din Kansas, care se îndeletnicește cu creșterea vitelor pe o fermă de 25 km. lungime și cultivă grâu pe o întindere de 120 km. p.

Lucrătorii lui muncesc dela 7 ore dimineața, până la 7 ore seara, cu un popas de 2 ore prânz. Salarul mijlociu a unui lucrător agricol e de 100 franci pe lună, în plus locuința și hrana, iar în timpul secerișului salarul lunar se urcă 125 fr.

Cu toate acestea starea de nemulțumire e soră bună cu cei mai mulți agricultori americani. Dela New York la San-Francisco nu întânești un singur cultivator care să fie mulțumit cu situaținea lui.

În această stare de nemulțumire rezidă de altfel o bună parte din stimulientul care-l îndeamnă necontenit la muncă. Cu toate acestea, această stare de nemulțumire se răstrânge și asupra stării lor fizice. În această consă poate și pricina primordială a iritabilității lor nervoase.

De două lucruri se plânge cultivatorul american și anume: întâi de faptul că abundența recoltelor atrage după sine scăderea prețurilor și al doilea, de greutatea cari i-le creiază de cele mai multe ori expedierea produselor pe căile ferate. Chestiunea transportului, de altfel ca în orice țară în care producțiunea întrece consumațiunea, e de cea mai mare importanță în America. În anul 1901, recolta s'a ridicat la 2 milioane 333 mi de vagoane, pe câte 30 tone fiecare. Și dacă socotim 50 de vagoane de tren, găsim că producțiunea a necesitat 46.000 de trenuri.

Așa că, din pricina scaderii prețului și a greutății expediției, cultivatorul american a fost silit de multe ori să-și ardă producțiunile recoltei sale.

Această stare de lucruri a condus la invențiunea »elevatoarelor» și a unor grânare publice imense, în care pot încăpea dela 4—10.000 hectolitri.

Pe țărmurile lacurilor Erie, Superior, Michigan etc., precum și în porturile, în care cerealele trec din vagoane în interiorul vapoarelor, s'au construit elevatoare de-o capacitate până la un milion de hectolitri.

Prin mijlocirea unui tub, care se introduce în fiecare vagon cerealele aspirate, trec imediat în grânare. Un singur tub ridică 3000 hectolitri pe oră. Așa că într-o singură oră poate să fie descărcat și înmagazinat, un tren de 35 vagoane și de 15.000 tone.

Cu toate acestea fermierii americani nu văd cu ochi buni a este elevatoarelor. După diășii acest sistem de înmagazinare al recoltelor, servește mai mult interesele speculator. Afară de acestea, vestitele »trusturi» americane și-au vârt nasul până și în comerțul cerealelor.

La început, cumpărătorii alergau cu grămada ca să cumpere recoltele la fața locului. Astăzi locul vechii concurenți dintre cumpărători, l'au luat trusturile.

Cumpărătorii s'au scandalizat, iar fermierii sânt nevoiți să se primească condițiunile lor. Așa, că, mulțumită mai ales și intereselor conexe ale companiilor de drum de fer, aceste trusturi domină piața.

Această stare de lucruri a stârnit un curent de emigrare către nord-vest și mai ales către Ca-

nada. Mil de fermieri din Statele dela centru și-au vândut pământurile cu 1100 franci hectarul și s'au instalat pe teritoriile nord-vestice, unde au putut să cumpere pământuri sărace cu 6 hectarul sau pământuri de cultură cu 3—400 franci hectarul și unde își pot expedia cea mai mare parte din produse, mai ușor, cu drumurile de fier ale Canadei.

Numai în cursul anului 1902 aproape 50.000 de fermieri americani au trecut frontiera, către regiunile Far-Vest, Montana, Nevada și Idaho, unde mulțumită lucrărilor mari de irigație și de amendamente, deșerturi vaste au fost transformate în câmpii înfloritoare.

Luat de aproape fermierul american, — cu toată activitatea lui uriașă și cu toată adaptarea lui lesnicioasă în lupta pentru a străbate, — e departe de a fi la nivelul fericierei fermierul englez. El e un erou al muncii, cumpărat și cu mult tact, dar scumpirea tralului precum și aceea a mânelor de lucru, care îl răpesc toate forțele, îl fac pe drept să nu fie mulțumit de soarta lui.

Cu toate acestea dacă ținem în seamă faptul că fermierii englezi aparțin clasei privilegiate a »Gentlemen farmers» lor, pe când fermierii americani s'au ridicat, în cea mai mare parte, dintre muncitorii agricoli, pozițiunea cultivatorului american e de o sută de ori mai de preferat.

»Viața Agricolă».

Scumpirea banilor. Din Viena se telegrafiază că Banca austro-ungară a hotărât ridicarea etalonului la 5 proc.

Banka Angliei din Londra deasemenea va ridica etalonul la 5 proc. și tot la 5 proc. și Banca svedeză din Stockholm și Banca Belgiei din Bruxelles.

BIBLIOGRAFII.

În editura N. Ciurcu au apărut următoarele cărți:

N. Rădulescu-Niger. A'egătorul liber. Monolog și alte 13 monologe. —50

Rococo. Comedie într'un act de Gyp —30

Fabiu Sânjoanu. »Ana Consânzeana». Piesă teatrală populară în versuri. Intocmită în 3 acte —30

N. Rădulescu-Niger. Mintea și Norocul. P.ecum și alte 12 povești populare —40

La Librăria Tribunei să află de vânzare:

N. Iorga Istoria literaturii românești vol. I 5—

N. Iorga » » » » vol. II 5—

N. Iorga: Les dernieres elections en Hongrie et les Roumains. (Iuln 1910) 20 fil.

Poșta Redacției.

Sibiu. Regretăm că nu putem să vă împlinim rugămintea. Atit doar putem să vă spunem că nu e nici dl Tăslănanu. Aceasta e însă ce din urmă desmînțire.

Băneășceanul. Ți-am citit versurile. Toate, și cele de pe față și cele de pe dosul hirtiei.

M'ai mult ni-a plăcut »Pe-ale amorului potire«:

Pe-al amorului altar
Azi aduc prinos și jertfă,
Inchinînd cu păhărelul
Sărutînd pe »necetinelul
Gura ta ce o garoafă.

Apoi feței tale dalbe
Am să-i dau decorăciune
Prin sublimu-mi sărutat,
Și cu intimu-ți oftat
Să »ntrunim tovărășie.

Păreră noastră este să scrii înainte versuri, fără să-ți pese ce-o să zică alții: critici competenți sau ne-competenți... Dar să nu sperii niciodată să le vezi publicate — decit cel mult la acest loc.

Poșta Administrației.

Aron Roman, Luncol. Am primit 26 cor. abonament pe anul 1910.

Alexandru C. Bunescu, Lădești-Vâlcea. Am primit suma de 40 lei abonament până la 1/IX 19 0.

Redactor responsabil: Iullu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons

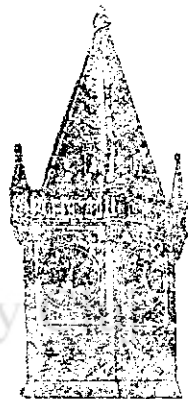
Cele mai bune

oroloage de turn

le pregătește:

Nädler A.

urmașul lui Leutwyler F. E.

**Budapesta, VII,
Strada Práter Nr. 9.**

- Execută și invențiuni. -

Preț-curent și prospect
— la dorință gratuit. —Aceli cari se vor provoca la
ziarul Tribuna primesc favor.

- Fondat în anul 1891. -

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Elz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 s. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficianți

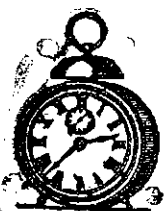
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Albert Dobó,

giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.

(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale

al lui ► Husznik János ◀ îl continui eu. —

Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc

după comandă medicală. —

Gulere și Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Weismayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

„Aradi Hitelbank és Takarékpénztár.”

Ékszer- és ingó- zálogosztály

Árverési hirdetés.

1910. évi november hó 9-én és következő napján délelőtt 9 órakor az Aradi Hitelbank és Takarékpénztár zálogosztályában a következő számú és 1910. évi február hó 3-ig lejárt ékszer-, arany-, és ezüst-, felső-ruha-, fémnemű-, fegyver brovning-, varrógép-, kerékpár-, toll-, czipó-, fényképezőgép stb. tárgyak alapszabályaink idevonatkozó §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett fognak elárvereztetni u. m.

Arany- és ezüst tárgyak számai:

8, 9, 10, 11, 22, 23, 28, 52, 99, 112, 131, 247, 262, 271, 322, 324, 325, 326, 339, 340, 347, 350, 351, 420, 425, 426, 473, 491, 514, 530, 693, 731, 741, 767, 779, 787, 788, 800, 801, 831, 911, 955, 964, 970, 1023, 1028, 1042, 1093, 1106, 1130, 1150, 1170, 1181, 1190, 1203, 1225, 1233, 1250, 1257, 1260, 1273, 1304, 1334, 1336, 1417, 1501, 1512, 1529, 1536, 1582, 1638, 1639, 1661, 1701, 1729, 1754, 1760, 1761, 1766, 1799, 1835, 1876, 1907, 1910, 1934, 1954, 1970, 2003, 2046, 2113, 2129, 2167, 2176, 2192, 2225, 2261, 2322, 2332, 2373, 2449, 2504, 2519, 2607, 2640, 2645, 2700, 2721, 2789, 2887, 2942, 2953, 2961, 2979, 3054, 3081, 3096, 3111, 3157, 3162, 3194, 3270, 3312, 3328, 3426, 3467, 3479, 3496, 3523, 3600, 3688, 3696, 3754, 3814, 3818, 3904, 3958, 3969, 3985.

Egyéb ingóságok számai:

37, 56, 62, 170, 188, 215, 254, 397, 416, 481, 507, 557, 598, 600, 602, 643, 671, 683, 684, 731, 749, 789, 790, 804, 859, 941, 992, 1037, 1056, 1077, 1122, 1166, 1232, 1283, 1293, 1326, 1328, 1332, 1417, 1479, 1509, 1545, 1552, 1584, 1591, 1609, 1627, 1631, 1689, 1717, 1720, 1741, 1748, 1785, 1838, 1839, 1866, 1901, 1945, 2002, 2031, 2041, 2054, 2056, 2246, 2248, 2252, 2260, 2330, 2356, 2357, 2449, 2474, 2490, 2523, 2582, 2632, 2659, 2681, 2689, 2774, 2792, 2860, 2911, 2936, 2974, 3235, 3237, 3241, 3268, 3282, 3294, 3320, 3413, 34311, 3605, 3722, 3743, 3807, 3810, 3832, 3948, mely árveréshez a venni szándékozók ezenne, fisztelettel meghivatnak.

Arad, 1910. évi október hó 22-én.

Az igazgatóság.

O rugare modestă, care nu vă costă nici o obosală, dar administrației ziarului nostru poate fi de mare folos. Ziarul nostru roagă pe onoratul public, că la cererea prețurilor curente sau la orice cerere sau cumpărare să se provoace că anunțul firmei la cetit în ziarul Tribuna din Arad

„DRĂGANUL”
Institut de credit și economii în Beiuș.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de practicant la institutul de credit și economii »DRĂGANUL« din Beiuș, prin aceasta se publică concurs cu termin până în 1 Noiembrie st. n. 1910.

Salar anual K 1000.

Reflectanții la acest post au să dovedească, că au absolvat vre-o școală comercială superioară, indicând cunoștința de limbi precum și praxa ce au făcut până acum.

Acel recurent, care va dovedi o praxă mai îndelungată la alte institute, fiind ales, va fi salarizat cu K 1200 la an, și i-se va pune în prospect numirea de oficiant după un timp de probă de 6 luni.

Cererile și documentele sunt a se înainta la adresa direcțiunii »Drăganul.«

Postul este de a să ocupa la provocarea direcțiunii momentan.

Direcțiunea.

De Inspectori școlari de stat recomandat și în mai mult ca
100,000 de exemplare

Intrebuințat este

Koós-Goldis Abecedar maghiar

prețul 40 fil. A șasea edițiune, în anul 1908 apărută și aprobată.

Cu aceasta și cu „A doua carte” (a 3-a edit. 1910) prețul 40 fil. ș-a dat prețutindenea ușor și cu mult progres instrucțiune în limba maghiară.

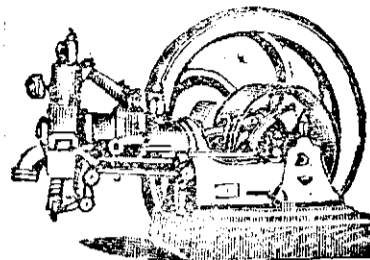
Exemplare pentru învățători și cataloage despre cărți române pentru școlile populare și medii din edițiunea lui Zeidner sau gratis la dispozițiune.

H. ZEIDNER, BRASSÓ

Să nu se ia nime după reclamele sgomotoase și înaintele de ce și-ar cumpăra ghețele de trebunță să cercezeze magazinul de
INOAITĂMINTE
pentru bărbați femei și copii
Asociației pantofarilor din Arad (Cizpészek term. Szövetkezete) Szabadság-tér No. 14, unde să găsească ghețe lucrate de măriștri și caliele din localitate pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Fabrica de motoare A. G.
din Drežda.

Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare din Germania.

Expedează renumitele motoare și locomobile de benzin, uleiu brut, gaz și petrolu precum și motoare absorbitoare de gazuri. — — —

Noutăți neîntrecute.

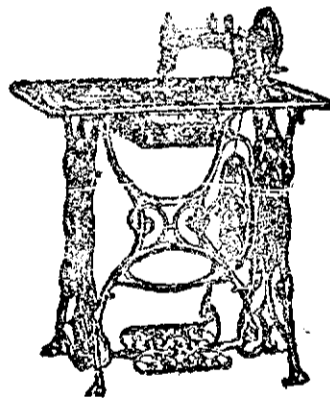
— Generator absorbitor de gazuri — UNIVERSAL.

Spesele de mănare și puterea de cai costă numai 1 fil. pe oră.

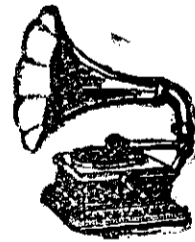
Reprezentat general:

Ignác Gellert & Comp.
Budapesta, Teréz körut 41. — Telefon 12-91.
Garanță deplină. — Condițiuni favorabile de plată.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete
în TEMESVAR, strada Merczi 4.

Are magazin de mașini de cusut PFAFF de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.

Telefon nr. 459.

Preț-curent la dorință trimite gratuit.

: Abonați și răspândiți :
— în toate părțile —

„TRIBUNA”

cereți în toate hotelurile
cafenelele și ospătăriile.

Atelier artistic pentru fotografii
E. DAJKOVITS,

ORADEA-MARE
palatul SAS.

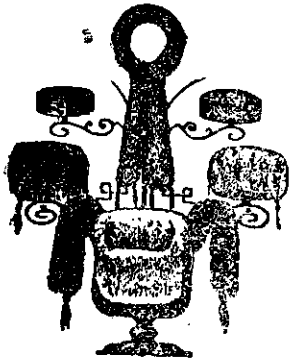
Favor extraordinar începând cu azi.
6 buc. fotografii matte format cabinet 12 Cor.
6 buc. fotografii matte format vizit . . 6 Cor.
Fotografii esecutate splendid pe pânză tot atât.
Pentru fotografiile de nuntă, cadrul gratuit.

Magazinul de blănărie și cojocărie
Ilie Șteflea

Sibiu—Nagyszeben, Grosser Ring No. 18.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie **bogatul asortimentă delb nărie** cu prețurile cele mai convenabile. Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie, — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne ultima modă și lucrute cu gust. Prețuri ieftine. —

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I-u rang.

Ilustrate =
cu vederi din Arad, peisaguri,
pasteluri și motive românești
se pot căpăta
la „**Librăria Tribunei**“.

Imprumuturi cu amortizație
și împrumuturi pentru funcționar,
vinderea și cumpărarea
de moșii și parcelarea lor o
mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ **Vig Lajos** ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

CANARINI!

Cele mai frumoase cântărețe moderne cecântă zina și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl., după soiu. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiu se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comandelor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Atrag atenția onorabilului public asupra atelierului meu de **sălătorie și culorare chimică** existent de peste

50 de ani

cea mai veche în ramul acesta. Serviciu ireproșabil. — Prețuri conv.

FEICHTINGER J.
Kolozsvár

Str. Paris 5. Telefon 22.

Birou de informație.

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în **Budapesta** un

Birou de informație.

Ori-ce informație referitor la petițiile înaintate la ministerii, Curie, judecătoria etc., ori-ce informații comerciale și în general în ori-ce cauză — dau în decurs de 2—3 zile, ori-și-cui resolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit.

Fac mijlociri comerciale, comande, etc. etc.

Taxa pentru informație 3 cor. și spesele de poștă pentru răspuns.

L. Olariu, Budapesta,
Budapest, Lejos utca No. 141. 111/19.

Primul atelier ardelesu aranjat cu putere electrică pentru scoorea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TÁRSA sculptor și meștestru piatrav.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézema-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate proprii din: marmoră, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József út 25.

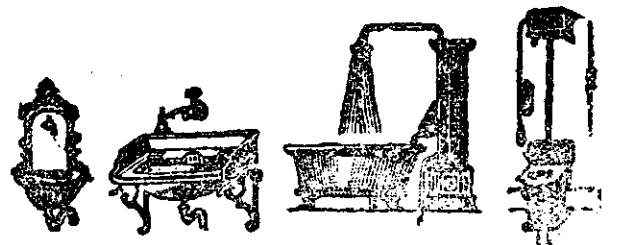
Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischergasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

Apaducte.

Cei ce doresc apaducte ieftine să se adreseze la antepriza lui **Pichler Ignátz, Cluj, Szép-u. I.** cunoscut atât în Budapesta cum și întreaga țară. Telefon Nr. 779.

— Primește pelângă garanție orice lucrări din acest ram ca introducerea de apaducte și canalizare trebuincioasă pentru castele, comune, spitale, casărmi și școli. — Specialist în sondaj. — Primește pe lângă condiții avantajoase ținerea în ordine și repararea caselor în cursul unui an. — Prospecte gratuit.

Renunila fabrică de automobile de motoare

THE CAMPBELL

— furnizează cele mai rezistent clădite —

motoare și locomobile

de benzină,
olei brut,
gaz și
gaz condensat.

Cea mai sigură mai ieftină și regulată funcționare. — Prețuri

ieftine, condițiile cele mai avantajoase de plată. Garanție deplină

Agentura generală:

Victor Korányi, Budapesta, VI.,
Str. Franz Liszt No. 9.
64. Telefon 64.

să se adreseze,

cine dorește a-și procura varietăți autentice de:

Pomi roditori

arbori pentru alce, plante de ornament, conifere, plante de împrejmuire, fructe cu boabe, puieti, etc

Vițe altoite

(calitate superioară)

viță europeană și americană cu și fără rădăcini

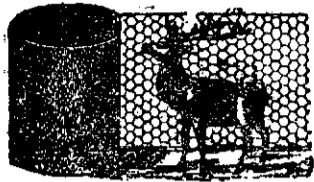
(Catalog instructiv la cerere gratuit).

FISCHER & Söhne
Pozsony, Városház utca No. 10.

Fabricație din țară prima calitate!
Stoboare de sârmă
tari și trainice!

In atenția arhitecților, agronomilor, proprietarilor de vii, p. vile grădini, terenuri de vânătoare etc.

PÉCSI HENRIK

fabrică pentru împletituri de sârmă
BUDAPESTA, VI., Aréna-ut 126 sz.
Telefon 120-89. — — — Telefon 120-89.

Trimit și instalez împletituri de sârmă pentru mașini, împletituri de osiclat, stoboare pentru case și vile, împreună cu uși și porți puternice.

!! Cele mai frumoase rețete !!

Prețuri ieftine! Prețuri ieftine!

Mai furnizez: ciururi pentru cernut prund, coșnițe pentru nisip, burlane pentru schintel, coșnițe pentru nutreț, botnițe pentru boi și stoururi pentru ferești de orice mărime.

:: Liste și prospecte de prețuri se trimit gratis. ::

Câteva cuvinte asupra
boalelor secrete!

E trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile or secrete. Dar nu e în deajuns însă a destălnui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unul astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va încetă existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e Institutul renumit în toată tara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta VII, Rákóczy-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primești ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții și suale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul iuse eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilice, boalele de feve, bășică, nervi și gira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spalmă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femelești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceace privește cura, depărtarea nu este pliedecă, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătură numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie-cărui. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest, dela 1 Nov. IV., Muzeum-körut 13.

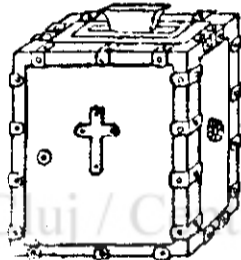
Motoare șvedeze
pentru olei brut!
(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)
în poziție orizontală și verticală.
Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.
Motoare sistem Diesel.
Motoare cu gaz.

?

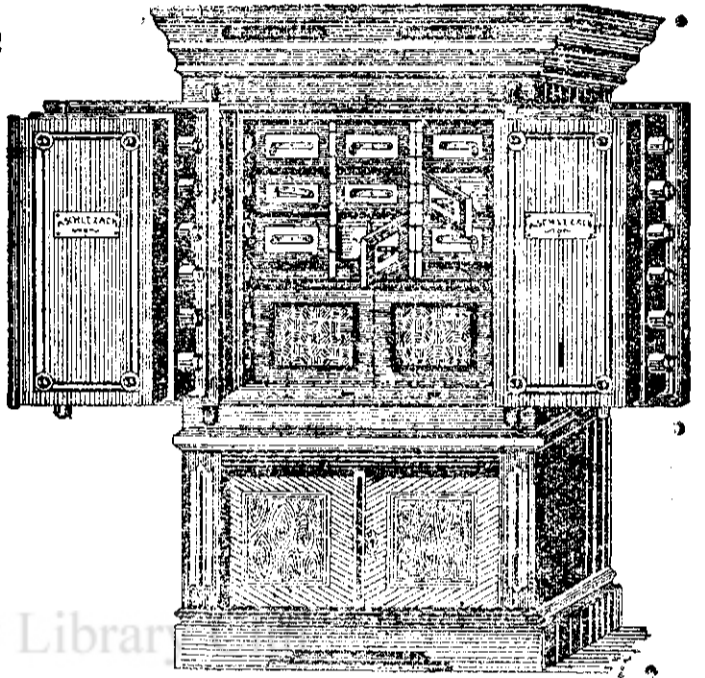
Motoare
cu benzină,
în cea mai bună execuție!
Execuție promptă.
Surányi Victor
inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole
Bpest, VI., Teréz-körut 21.
Cereți catalog.

A. SCHLEZACK fabrică de casse pentru bani și trezore în Sibiu-Nagyszeben, Lederer-g. 2.

Fabrică casse cu sertare din scylolith și asbest incombustibile, recunoscute de cele mai bune. Sertare și casse panțerate sigure din antogen și thermit, camere panțerate, casse pentru acte, case, prese pentru copiat, lacăte de siguranță, etc.

Referindu-vă la ziarul nostru vi-se trimit prețuri curente gratuit și porto fr. Fabricare din materialul cel mai bun.

Telefon 184.

Premiat de mai multe ori.

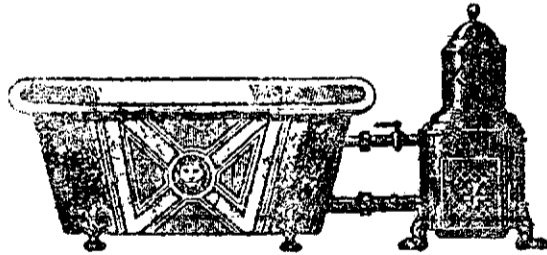
Telefon 184.

CARL PIFFL

Prima fabrică de obiecte de metal

Timișoara-Elisabetin. — Temesvár-Erzsébetváros. — Hunyadi-u. nr. 14.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copil, — scaune pentru scaldat încălzitoare și vane

de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru carbuni și alte obiecte de metal: precum ciubere, ulcioare și căni. Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărei și firme de ținc. Conduc pentru apă, aranjări pentru

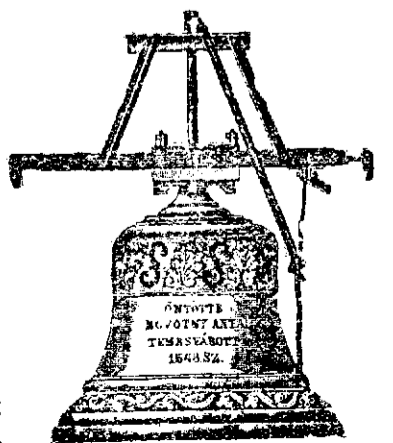
— — baie și closete engleze cu neîntrecutul aparat „Temes”. — Acoperi de case și turnuri, globuri și cruci. — Ucenicii se primesc cu condiții foarte bune.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui **ANTONIU NOVOTNY** TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricgate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELE GĂURITE** de dânsul întec cu deosebire ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețuri-curante ilustrate gratis.

INSERTIUNI

se primesc cu prețuri moderate la administr. „Tribunei” Arad.

Schimbare de local!

Schimbare de local!

BEREGSZÁSZY LAJOS

Blănar de modă pentru domni și dame și-a schimbat localul din piața Peștelui nr. 13, în strada Deák Ferencz 32 (casa Sarlot).

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că primesc, orice comande de blănărie, prefaceri, reparaturii îngrijiri peste vară, pe lângă prețurile cele ma moderate. Cerând sprijinul on. public, rămân cu distiusă stimă:

Beregszászy Lajos, blănar.**ANUNȚ.**

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.**„LANER“ cremă neunsuroasă.**

Cel mai nou product higienic pentru curățirea părului și înfrumusețarea lui. Înlătură petele galbene, bucele pricnuite de înfierbânteli, sgrăbunțe și alte necurățenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes.
1 teglă 1 coroană.

„Laner“ pudră. E non plus ultra pudrei. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acopere încreșturile și e cu totul nestrăcioasă. În culorile: roza, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Laner“ săpun 1 bucată 60 fileri.

„Laner“ pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Laner“ apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingiilor bureșoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1.60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Laner“ esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea măreței și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri

„Laner“ pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 4 coroane.

„Laner“ vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet or în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchișă La comande să se noteze că părul încărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Laner“ apă care face părul blond Pentru a vâpsi în timp scurt, în băl, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacierilor numai „Preparatele lui Rudolf laner“ leșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare“ a lui Rudolf laner, Temesvár, Gyárváros Fő-ut 70.

KLINGE ANTAL

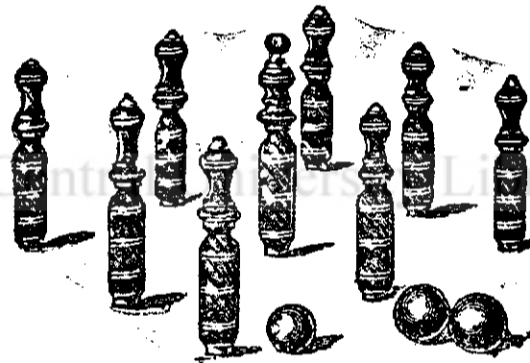
pictor bisericesc și de icoane sfinte în Nagyvárad, Szent János-u. 11.

Pregătește gratis tot felul de planuri pentru iconostase și plafoane bisericești.

Ține în depozit cruci mari pentru drumuri de țară și duleie.

Trebitscher Sándor

strungar

— PANC SOVA, Gizella-utca —
vis-à-vis de hotelul KONILOVITS.

Primește spre efectuare și reparare toate lucrurile ce aparțin acestei branșe, și recomandă neguțătorilor dopuri pentru buți, în orice mărime, pregătite din material excelent.

Ține în depozit în abundență mare toffelul de articlii pentru fumători, gherghefuri pentru lucrul de mână etc. etc.

Serviciu prompt. Obiecte admirabile.
— Prețuri ieftine. —**M. Schromm**

mehanic

Brașov—Brassó
Hosszú-utca No. 27.

Recomandă în atențiunea onor. public din loc și jur

marele său atelier mehanic aranjat în Brașov, Hósszú utca 27, unde se efeptuiesc tot-felul de lucrări atingătoare în aceasta branșă, precum:

mașini de cusut, biciclete,
gramofoane și apaducte,
pe lângă prețurile cele mai convenabile și execuție solidă și punctuală.**NIKOLIN - Timișoara -**
(Centru).
str. Takarekpenztár 4.

Articole de coafură specială.

Système Balto

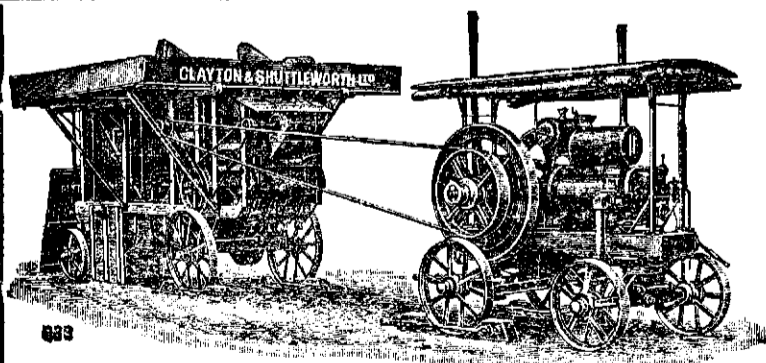
Chignon, împletituri, turbane, plete, transformații, peruce, bandouri.

Specialității de parfumerie, garnituri pentru curățitul mânilor, noutăți de piepteni, orno și antrepozite pentru păr.

Mare depozit în articole de toaletă, ape de păr, pudră.

Primul salon pentru conservarea, ondularea, spălarea, culorarea și curățirea părului din Ungaria de sud.
: Prețuri moderate. :

Comande prin poșta se efectuează prompt. Prețuri curent gratis și franco.

Agentura fabricii de mașini agricole:

Clayton & Suttleworth Ltd.Motoare cu olei brut.
Tulumbe cu motor cu gaz.
Motoare cu benzină.
Localizatoarele automate de foc „Optimus“.
Oleiuri de uns.

Mare depozit.

Inspekția inginerului.

Anteprișa agricolă comercială ardeleană
nr. Oliver Osztián & Comp.
Cluj (Koloșsvár), Ferenc József ut Nr. 31.
Telegramadr: Coloniale Koloșsvár.

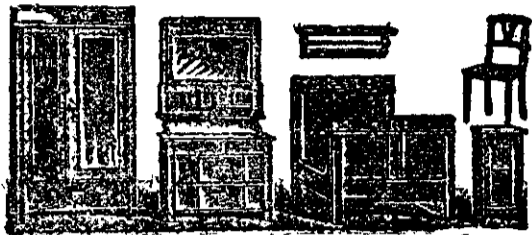
Telefon interurban No. 60.

Articole de specialitate.

Cereți prospecturi.

Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificații. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrute în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenia și fotolii.

Cea mai veche prăvălie de mașini de cusut și biciclete din Ungaria-de-sud.

Distins la Timișoara la anul 1891 cu marea medalie de argint.

Fondat la 1880.

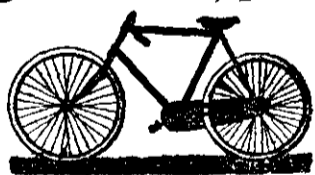
Reinhold ZOLLER
măiestru mecanic
FEHÉRTÉMPLOM
Schillergasse 8.
lângă „Burg”.

Își recomandă on. public din

toate și provincie marele său atelier mecanic unde se repară tot felul de mașini de cusut și biciclete. Ține în depozit tot felul de gramofone și plăci.

Ține în depozit cele mai bune biciclete sol, mașini de cusut și obiecte de casă și industrie, așa d. e. părți singuratic de mașini și biciclete.

Prețuri moderate Serviciu prompt.

Ilustrate

cu motive românești și cu vederi din România ș. a.

se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

SZATMÁRI KŐIPARGYÁR

— HARKÁNYI EDE —
sculptor și pietrar în
— SZATMÁR-NÉMETI. —

Lucrări: Sculptură și monumente, altare amvoane, grilaje, bazine, statue, rugi, cruci, pietre pentru mormânt, etc. etc.

Clasa arhitectonică: Canouri, mauzolee, poduri, — — scări balustrade, pavagii ș. a. — —

Clasa de morărit. Pietre de moară franceze, rijniți — — pentru sămânță și sare, tocile etc. — —

Numai lucrări de gust și execuție specială, pe lângă — — prețurile cele mai convenabile. — —

Se fac gratuit desene, rezervându-se dreptul de — — proprietate. — — Vă rog să fiți atenți la firmă. — —

OH! DOAMNE!

Mă nădușe afurisita de tusa.

In contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent.

— Prețul unei cutii 1.20 cor. —

— O cutie de probă 50 fileri. —

Depozit principal la:

farmacia „NADOR” gyogytár
Budapest, VI., Váci-körut 17.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Cyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drogeriile: Nestor Hanzu și Vojtek és Weisz. — In Győrök la farm.: Masznik Dániel. — M.-Pécska: Adler Gy. Lajos. — O.-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszon: Füredi Ede örök.

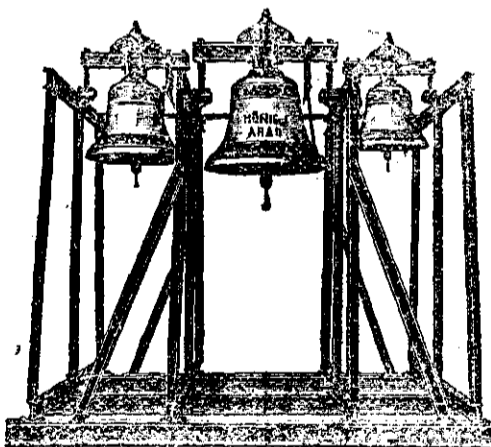
Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rakoczi Nr. 11-28.

Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași tare și cu șunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de orepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANGOVICI

ARAD,
Föray-utca Nrul 2.

Postavuri de reverenzi, brîuri preoțești, roșii, vânate și :: negre. ::

Aduc la cunoștința onoratului public că au sosit **noutățile de toamnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zetyruri, cretoane, batisturi și multe alte articole cari nu se pot toate înșira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți :

Ciorapi împlețiți în temniță.

Telefon 594.

Telefon 594.

Institut de împrumutat pânze de dril și saci.

BRAUN MIKSA

negustor de fuilor in și urzică.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1.

Depozit pentru desfacere:

Saci	Fuilor	Sfori de tutun
Pânze	Sfori pentru vie	Pinză de impac.
Valtrapuri	Sfori p. saci	Rețele de paturi
Așternuturi	Spagat p. pachete	Saci p stors strug.
Fringhii	Sfori de legat	Fringhii p. snopl.

Cumpăr și vând saci de făină și țărițe, folosiți.

NAGY JÓZSEF, sculptor.

Fabrică cu instalații electrice pentru orice mobile de marmor, granit, sienit și marmor de labrador. — Brașov—Brassó.

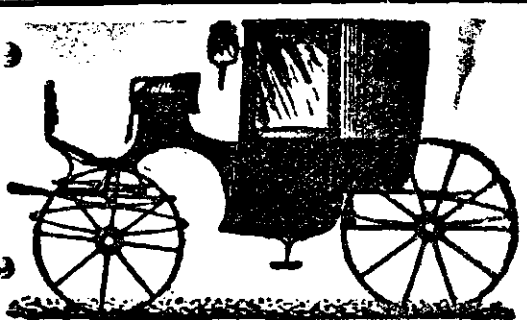

Primește orice lucrări de sculptură, precum și pietre sepulcrale, onumente, mauzolee din orice fel de piatră. Prețuri moderate.

MAJOROS JÓZSEF

fabricant de trăsuri

Lugoș, Str. Andrei Nr. 5.

Magazin permanent de trăsuri noi și — prefăcute. —

Reparaturi și orice lucrări din ramul acesta se efectuează repede și prompt. Lucru bun, serviciu solid și conștiințios

Abonați și răspândiți TRIBUNA

Expoziția generală din Paris 1900 „Grand Prix“.

PRAY PENTRU VITE de Kwizda

dietetice, mijloc pentru cai, vite cornute și pentru oi.

De peste 50 de ani se folosește în cele mai multe grajduri pentru promovarea apetitului, la mistuirea rea, pentru îmbunătățirea laptelui și pentru înmulțirea laptelui la vaci.

Veritabil numai cu marca de scutire de-aici. Se capătă în farmaci și droguerii

Catalog de prețuri gratis și franco.

Depozit princ.:

Franz Joh. Kwizda, farmacist, liberantul curții ces. reg. austro-ung., reg. române și reg. bulgare. Korneuburg bei Wien. —

Atențiune!

SINGURUL INSTITUT DE ASIGURARE

:: ARDELEAN ::

TRANSYLVANIAStr. Cisnădiei 5. **SIBIU.** Str. Cisnădiei 5.

Recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai ieftine și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr. cat. dela așezămintele confesionale cu avantajul deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăți simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, și asigurări pe spese de înmormântare, mai departe asigurări de accidente corporale, contra infracției (furt prin spargere) și asigurări de pagube la apeducte.

Prospecte în combinațiunile cele mai variate se trimit și se dau gratuit, ori-ce informații în biourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul institutului în condiții foarte favorabile.

Atențiune!

Fondat în anul 1882.

Telefon No. 688.

BRUCKNER LIPOT

tapețier, decorator și fabrică de mobile în

ARAD,

Andrássy-tér, tér palatul Neumann.

(Lângă cofetăria Matzky).

Recomandă mobilele sale propriu pregătite, solide și de o execuție elegantă. *

Pentru camere de dormit dela 190 florini.

NEUSCHLOSZ BUTOR Sufragerie (prânzitor), dela 140 florini.

Garnituri de salon, dela 95 florini.

Prețuri de cumpărare :: convenabile. ::

Se vind exclusiv **MOBILE** din lemn tare și vestit**NEUSCHLOSZ.**

Furnisorul asociației căilor ferate ungare.

Atelier de I-u rang.

STEFAN SLADECK IUN.
FABRICĂ DE MOBILE
VİRSET
strada
Kudritzer No. 44-46

: Cea mai renumită :
mare fabrică
de mobile
din sudul Ungariei
(Versecz).

Pregătește mobil-
ele cele mai mo-
derne și luxoase
cu prețuri foarte
— moderate. —

Mare depozit de pian-
e excelente, covoare, per-
dele, țesături foarte fine
— și mașini de cusut. —

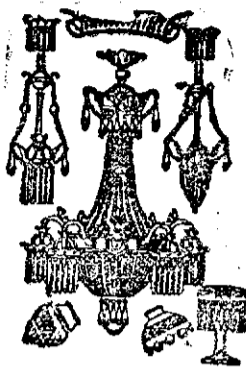
IGNA DEMIAN
coloratură de haine,
curățitorie chimică,
și mașină cu aburi de
spălat rufe albe în
UJ-SZENT-ANNA.

Colorez (văpsesc) și curăț chemic: țesutul
de vestminte bărbătești, femelești și copi-
lărești, pardesii și paltoane, în întregime
fără nici o desfacere, stoffe pentru mobile, per-
dele, dantele, broderii, mănuși, borangi-
curi etc. În rufăria mea, ajustată bogat, se
spală curat ca zăpada, fără materii mistuitoare,
în deosebi gulere și manșete, cămăși băr-
bătești, etc., cari prin mașinile mele de călcat
ajung la un luciu încât nu se pot deosebi de
cele mai noi. — Comandele cu posta se expe-
diază punctual și cu acurateță.

Filiala în Arad, la
Iosif Ștefan, pe piața Tököly.
(în casa bisericii române).

Hunvald Gyula

magazin de porțelanărie, articole de ar-
gint de china și lampe.
Kolozsvár, Kossuth Lajos-u. Nr. 3 (casa proprie).

Recomandă în atenția
on. public din loca-
litate și provincie —
magazinul său nou asortat cu articole
de sticlărie, porțelan, argint de china
și lampe unde se găsesc obiecte de bu-
cătărie și sufragerie dela cele mai simple
până la cele mai luxoase, din argint de
china, apoi lampe de tavan pentru saloane
și sufragerii pe lângă prețuri moderate.
Lucrări de edificație se efectuează cu acu-
rateță. Serviciu culant și foarte punctual.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Înainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință **foc**
pentru

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stîngen le și tai cu fe-
restrăul propriu circular.

Așteptînd binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

negustor de lemne în

Arad, Ôvár-tér 10 (lîngă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

AURITOR!

GYÖRY JÁNOS,

auritor de saloane și biserici

Oradea-mare — Nagyvárad, Rákoczi-ut nr. 7.

Primește spre executare, conform planului, aurire și
reparare, iconostase, altare, s. mormînt, acoperiș
de turnuri, aranjamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
lucrărilor de bransă aceasta precum și repararea și vop-
sirea de nou a monumentelor.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor
— în provință merg pe spesele mele proprii. —

Lucrările mai însemnate ce am executat până acum: Casa nouă a
orașului Oradea-mare, palatul episcopesc greco-catolic, biserica «Frați-
lor noi» din Olaszi, palatul episcopesc rom.-cat.; biserica cat. gr.-or.

Pianuri sau Harmoniuri

se cumppără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Str. Cisnădiei 9. (vis-à-vis de Hotelul Impăratul Roman).
intemeiat la anul 1867 ca I-a prăvălie de pianuri în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și întrebuințate: pianuri, pianine, harmoniuri cu prețurile originale de fabrică.

Sortiment bogat de pianuri de închiriat.

Plătire în rate după dorință.

Pianuri vechi să primesc ca schimb.

INGRIJIREA FRUMUȘETII.

Regeneratorul pentru păr (Galdys) nu se ține de plicticoasele medicamente anunțate de alătea ori, cu toate că pe terenul acesta își reclamă primul loc, fiind cel mai bun dintre mijloacele pentru păr. Cu folosirea lui au ajuns la rezultate miraculoase. Femei și artiste din lumea mare prin scrisori de recunoștință dau expresia cea mai măgulitoare preparatului despre mulțămirea lor.

Regulatorul »Galdys« întinereste în scurtă vreme părul încărunjit și îi redă culoarea și strălucirea originală tinereții.

O sticlă 2 cor. 40 fil.

Medicamentul pentru creșterea părului »Galdys« e mijloc sigur contra căderii părului și a boalelor de cap. Promovează în mod miraculos creșterea și întărirea părului iar părul căzut îl înlocuiește bogat. Impedecă fracturarea părului. Cu un cuvânt întărește rădăcina, ca udatul florile. — O sticlă 3 coroane.

Tovarășul acestuia e **spiritul pentru cap »Galdys«**, care împedecă formarea mătreții și jupoierea pielii. — Prețul 2 coroane.

Le pregătește farmacia la »Impăratul Roman« alui

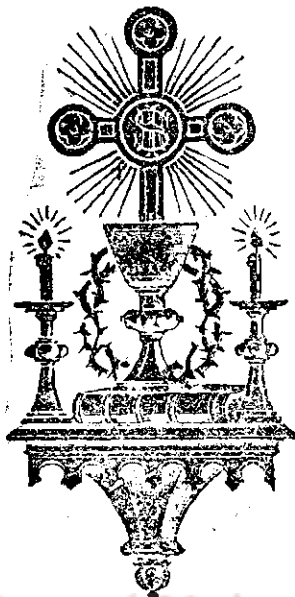
VIG BÉLA, BUDAPEST II. Fő-utca 54.

Dózsa János măiestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca măiestru perfect în ru prepararea tuturor articilor aparținătoare acestei branșe precum:

guleri preparative, guleri boia, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocure de picioare, etc. Reparaturile se execută prompt.

Dipl. de onoare Lovrin 1902.

Medalia de aur Timișoara 1891.

SZUBOTHA SANDOR
pregătitor de odăjdii și adjuturi bisericesti.

Intemeiat la 1883

Telefon pentru comit. și orap 498.

Lieferantul excel. Sale episcop Deseviffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE
la colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg, vis-à-vis de hotelul »Hungaria«.

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea blăvoitoare atât a preștelor cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserică capele, sau societăți de înmormântare

odăjdii, steaguri, crucei, statue

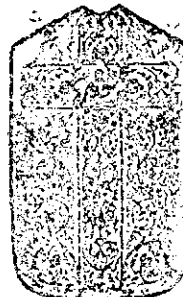
- sau altfel de adjuturi bisericesti -

tot astfel marele său asortiment pentru materiale

— necesare la formarea adjuturilor bisericesti. —

Pentru literările mele sau răspunderea.

— Servesc bucuros cu catalog ilustrat. —

MOBILE BUNE

cu prețuri favorabile

se găsesc în fabrica de mobile a lui

Reisz Miksa

Békéscsaba.

în

Nagyvárad

Sas-utca Nr. 7.